QORTI CIVILI – PRIM'AWLA

(SEDE KOSTITUZZJONALI)

ONOR. IMHALLEF DR. MIRIAM HAYMAN LL.D.

Rikors Kostituzzjonali Nru.: 27/2016 MH

Illum, 25 ta' April, 2018

Joseph Bartolo (K.I. 498650M)

vs

Avukat Generali

Il-Qorti:

Rat **ir-rikors kostituzzjonali tar-rikorrent tat-8 ta' Marzu 2016** li permezz tieghu espona:

"Dan hu rikors ghall-rimedju taht il-Kostituzzjoni Art 39 (8) u taht il-Konvenzjoni Ewropea fl-Artiklu 7 taghha, u cioe' fuq il-basi ta' "nullum crimen, nulla poena, sine lege. Inoltre hemm ukoll vjolazzjoni tal-Artiklu 6 tal-Konvenzjoni u tal-Artiklu 39(5) tal-Kostituzzjoni (spostament tal-piz tal-prova).

Fatti fil-qosor:-

L-esponenti gie finalment ikkundannat ghall-multa ta' €7000 b' sentenza moghtija fit-18 ta' Frar, 2016 mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri) li b' tibdil fil-motivazzjoni kkonfermat sentenza tal-Qorti tal-Magistrati Malta bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ta' nhar is-6 ta' Novembru, 2014, li biha wara li rat l-Artikoli tal-ligi u cioe' l-Artikoli 49 u 50 tal-Kapitolu 9, l-Artikolu 35(c)(iii) tal-Kpitolu 437, l-Artiklu 8(2)(3), 31, 45 u 46 tal-Kapitlu 439 tal-Ligijiet ta' Malta, Artikolu 5 ta' L.S. 36.28 u Artikoli 4 u 11 (1) ta' L.S. 437.101 sabet lill-appellant hat ital-imputazzjonijiet kollha salv ghall-dik li gelled il-klieb minn liema imputazzjoni lliberatu u astjeniet milli tiehu konjizzjoni tat-tielet imputazzjoni dwar iz-zamma ta' majjali bla permessi mehtiega stante l-preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 688 (f) tal-Kap 9 tal-ligijiet ta' Malta u ikkundannatu sabiex ihallas multa komplessiva ta' sebat elef ewro (€7,000).

(1) L-ewwel ilment fuq il-Kap 437

L-ilment tal-esponenti johrog minn dan il-bran tas-sentenza. Fl-ewwel jinghata ragun li ma hemmx dikjarat li fatt gie dikjarat bhala li hu reat, umbaghad fl-ahhar jinqaleb kollox, daqs li kieku fatt kien gie dikjarat, legislativament b' mod sussidjarju, reat.

"L-appellant jargumenta ukoll illi qatt ma seta' jinstab hati u konsegwentement ikkundannat dwar l-ewwel imputazzjoni u dan ghaliex il-Kapitolu 437 mhux biss ma jikklassifikax l-azzjoni tieghu bhala reat talli lanqas tipprovdi piena ghaliha. L-azzjoni tal-appellant jigifieri l-allegat caqlieq ta' annimali minghajr d-debitu avviz lill-awtoritajiet jinkwadra ruhu f' dak ravvizat fl-artikolu 35(1)(c)(iii) tal-Kapitolu 437. Issa l-appellant jargumenta illi ghad illi l-artikolu 35(2) jaghti s-setgha lill-Ministri li jaghmel regolamenti biex jiddikjara liema mill-obligazzjonijiet fl-artikoli precedenti jikkostitwixxu reat u l-piena

ghalihom, l-Ministru naqas milli jaghmel tali regoli u ghalhekk isegwi li nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege. Issa l-Ewwel Qorti taqbel mal-appellant illi ma jirrizultax li hemm xi regolament, allura fil-forma ta' Avviz Legali, mahruga in forza tal-artikolu 35(2) tal-Kapitolu 437. l-Ewwel Qorti ikkonkludiet bil-mod segwenti in rigward: "Din il-Qorti pero' ma taqbilx ma' dak sottomess mid-difiza f' dan ir-rigward u dan ghaliex dan is-sub artikolu u cioe' (2) tal-artikolu 35 tal-istess kap jipprovdi ab initio x' inhi l-piena f'kaz ta' ksur ta' disposizzjoni maghmula mill-Onorevoli Ministru u ghalhekk ghamlet tfittxija sabiex tara jekk issibx xi regolament mahrug mill-Onorevoli Ministru. Jirrizulta li naxxenti minn dan il-kapitolu hemm diversi ligijiet sussidjarji u f' kaz ta' ksur taghhom ghandha tapplika dak li jipprovdi s-sub artikolu (2) tal-artikolu 35 tal-istess kapitolu tal-ligijiet ta' Malta".

Din il-Qorti, izda taqbel biss mal-fatt li ma hemm l-ebda regolament maghmul mill-Ministru. Mill-bqija ma taqbel xejn mal-logika u wisq anqas mal-konkluzjoni tal-Ewwel Qorti. Jibda biex jinghad illi l-Artikolu 35 tal-Kapitolu 437 jiddisponi li kull min ikun sid ghandu, inter alia, (u b' mod partikulari ghal kaz odjern fis-subinciz (1)(c)(iii), jidentifikaw u jirregistraw annimali, u jiddikjaraw c-caqlieq ta' annimali li jkunu taht ir-responsabbilita' taghhom. Issa dan l-obbligu huwa wiehed fost diversi ohrajn emanenti mid-disposizzjoni tal-artikolu 35. Is-subinciz (2) imbaghad jipprovdi hekk: il-Ministru jista' jaghmel regoli li jipprovdu li kull persuna li tikser id-disposizzjonijiet taghhom tkun hatja ta' reat kontra dan l-artikolu u tehel, meta tinsab hatja, dik il-piena li tista' tigi preskritta mill-Ministru, liema piena tkun ta' prigunerija ta' mhux aktar minn sitt xhur jew multa ta' mhux aktar minn tlieta u ghoxrin elf u mitejn u tlieta u disghin ewro u tlieta u sebghin centezmu (23,293.73). Din id-disposizzjoni hija biss il-vires moghti lill-Ministru sabiex jaghmel regoli biex fl-ewwel lok jiddikjara l-ksur tad-disposizzjonijiet jammonta ghal reat u bhala konsegwenza jistabbilixxi l-pieni applikabbli, liema pieni izda ma jistghux ikunu

aktar minn dawk msemmija fis-subinciz (2). Dan is-subinciz ma jistax jiftiehem mod iehor ghaliex altrimenti jkun assolutament inutili li l-Att principali jghid li l-azzjoni hija rejat punibbli b' daqstant prigunerija u multa u fl-istess hin jaghti l-poter lill-Ministru li jaghmel regolamenti biex jghid li dik l-azzjoni hija reat u punibbli bl-istess mod kif jipprovdi l-Att principali. Is-subinciz (2) ghalhekk huwa biss il-poter moghti lil Ministru biex jiddikjara liema azzjonijiet huma reati u fl-istess waqt jiccirkonskrivi l-parametri tal-piena li l-Ministru jista johloq taht il-firma tieghu. Sa dan il-punt ghalhekk l-appellant ghandu ragun la darba l-Ministru ghadu ma dahhal ebda regoli in rigward u kienet zbaljata l-Ewwel Qorti meta qalet li s-subinciz (2) ghandu japplika ghal ksur tar-regoli. Jizdied ma' dan illi mhux biss l-obbligi, almenu sa dan il-punt, ghadhom mhumiex dikjarati reati izda lanqas hemm provdut il-piena ghall-ksur taghhom. ***Madankollu kienet zbaljata ukoll l-Ewwel Qorti, u naturalment anke l-Appellant, meta naqsu milli jaghmlu referenza ghall-artikolu 57 tal-istess Kap li jipprovdi s-segwenti: "Min jikser xi disposizzjoni ta' dan l-att li dwarha m' hemm provdut ebda piena specifika ikun hati ta' reat u jehel, meta jinstab hati, multa ta' mhux izjed minn hdax-il elf u sitt mija u sitta u erbghin euro u egha u tmenin centezmu (11,646.87). Ghalhekk, ghalkemm ghad ma hemmx regolament in rigward tal-azzjoni li biha huwa imputat l-appellant l-istess azzjoni hija xorta wahda reat la darba hekk jghid l-artikolu 57 u hija punibbli bil-multa kif preskritta fl-istess artikolu;***

Hemm principju ta' interpretazzjoni li l-aktar nghiduh bil-Latin. Lex specialis derogat generali. L-artiklu 57 huwa ligi "generali" u tinqabez fl-applikabilita' taghha mil-ligi specjali li f' dan il-kaz huwa l-Artiklu 35 tal-Kap 437.

Dan jikkostitwixxi ksur ta' l-Artiklu 7 tal-Konvenzjoni u tal-Artiklu 39(8) nullum crimen sine lege.

(2) L-istess ilment dwar il-Kap 439.

L-istess ghandu jinghad dwar il-Kap 439 imsemmi fis-sentenza, u specjalment l-Artiklu 8 tal-istess. Hemm il-Ministru jrid jaghmel regolamenti, li qatt ma saru. Pero' mbaghad hemm tlett subartikli, li in difett ta' regolamenti da parti Ministru, japplikaw.

Imma biex japplikaw ma jistghux japplikaw b' interpretazzjoni estensiva b' dannu tal-imputat/appellant.

Gie pruvat li l-esponenti kellu zwiemel flimkien li uhud minnhom kienu jbieghu s-sahha u tnejn ohra kienu xipli. Ma kienux abbandunati. Ma kien hemm l-ebda prova li ma kellhomx ikel bizzejjed, ilma u shelter, ghax kienu l-istess bhall-ohrajn.

L-anqas gie pruvat xi element minn dawk li hemm imsemmija fl-Artiklu 8(4) tal-Kap 439. L-interpretazzjoni estensiva tivvjola l-Art 7.

(3) L-ilment dwar iz-zamma tal-klieb.

Hawn ghandna vjolazzjoni ohra tal-Artiklu 7, ghax il-Ministru taht il-kap 437 kellu d-dritt li jaghmel regolamenti, imma ma kellux poter li jaghmel piena. L-anqas japplika l-Artiklu 57 tal-istess Kap dwar il-pieni, ghax dak japplika ghall-ATT u mhux ghal-legislazzjoni sussidjarja.

Minkejja dan, il-Ministru ghamel regolamenti u baqa' sejjer biex stabilixxa l-piena.

Hawn qed isir enfasi fuq il-kelma "ligi" fl-artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea, u l-istess kelma fil-korrispondenti artiklu tal-Kostituzzjoni.

Huwa risaput li f' pajjizna l-parlament jillegisla. Jista' jiddelega poteri legislattivi lill-esekuttiv, imma li obbligat li jibqa' fil-limiti tal-mandat moghti lilu.

L-artiklu 7 tal-Kap 437 ma jaghti l-ebda poter lill-Ministru li johloq il-piena li ghandha tigi applikata. Wiehed malajr jinduna fid-differenza fejn wara l-proviso tal-Artiklu 35(2) tal-istess Kap 437, fejn il-Ministru nghata l-poter li jiddikjara liema kienu r-reati u jistabilixxi l-pieni, (minkejja li ma ghamel xejn minn dan).

(4) L-ilment taht l-Artiklu 7 dwar ic-certezza tal-ligi.

Dan l-ilment japplika ghat-tlieta kollha ta' qablu. Hija gurisprudenza kostanti tal-Qorti Ewropea li l-ligi penali trid tkun accessibbli u certa, b' mod li l-imputat irid ikun f' qaghda, qabel iwettaq fatt, li jkun jaf il-konsegwenzi tieghu.

Is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati u aktar u aktar is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali juru li ma hemm l-ebda certezza dwar il-ligijiet citati. Il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet li f' kaz minnhom ma hemmx ligi kriminali li tahtha nstab hati, izda kellu jinstab hati taht l-Artiklu 57 li qatt ma gie mputat lilu, u fuq ohra li mhux il-kompitu tal-Qorti li tidhol fil-materja dwar il-ligi, imma se mai taraha l-Prim Awla.

(5) Vjolazzjoni tal-Artiklu 6 tal-Konvenzjoni.

Meta l-Qorti tal-Appell Kriminali waslet ghall-konkluzjoni li ma kienx hemm reat taht l-Artiklu 35 tal-Kap 437, imma kien hemm reat distint taht l-Artiklu 57 tal-Kap 437, kienet sorpriza ghall-appellanti. Il-fair trial jitlob li persuna li tkun akkuzata tkun infurmata sewwa halli tista' twiegeb ghall-akkuzi kontra taghha.

L-esponenti qatt ma kellu l-opportunita' li jiddibatti tali akkuza taht l-artiklu 57. lanqas kien hemm xi appell mill-Avukat Generali. Qorti ta' appell tista' ssib htija ta' reat kompriz u involut, imma mhux differenti, b' elementi kostitutivi differenti.

Ghaldaqstant, *l-esponenti jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti joghgobha:*

(1) Tiddikjara li fuq il-fatti hawn esposti, hemm diversi vjolazzjonijiet tal-Artiklu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Artiklu 38 tal-Kostituzzjoni.

(2) Thassar il-kundanna fis-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-18 ta' Frar, 2016 kontra r-rikorrenti.

(3) Taghtih kumpens xieraq ghall-vjolazjonijiet lamentati.

Bl-ispejjez kontra l-intimat."

Rat **ir-risposta tal-Avukat Generali tal-15 ta' Marzu 2016**[1] li permezz taghha ressaq dawn l-eccezzjonijiet:

1. *"Illi qabel xejn ladarba r-rikorrent għoġbu jattakka sentenza maqtugħa mill-Qorti tal-Appell Kriminali, jixraq li l-atti ta' dawk il-proċeduri, fl-ismijiet "**Il-Pulizija (Spettur Ramon Mercieca) vs. Joseph Bartolo**", jiġu mehmuża ma' dawn l-atti kostituzzjonali, ħalli b'hekk wieħed ikollu stampa sħiħa fuq dak li qiegħed jilmenta minnu r-rikorrent;*

2. *Illi dwar l-ewwel ilment, jibda billi jingħad li l-esponent ma jaqbel xejn mar-rikorrent meta donnu jagħti x'jifhem li l-Qorti tal-Appell Kriminali*

[1] Fol 10 et seq

*kienet qed taqbel miegħu li l-fatt marbut man-nuqqas ta' dikjarazzjoni taċ-ċaqlieq tal-annimali mhuwiex reat skont il-liġi prinċipali. Anzi qari tas-sentenza turik propriju l-kuntrarju, jiġifieri li n-nuqqas ta' indikazzjoni tal-moviment tal-annimali jwassal għall-ksur tal-***artikolu 35(1)(ċ)(iii) tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta***. Din l-imġieba, fl-assenza ta' dispożizzjoni oħra fil-liġi prinċipali jew sussidjarja tal-***Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta***, tikkostitwixxi reat skont l-***artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta*** *u b'hekk hija suġġetta għal piena ta' multa ta' mhux iżjed minn €11,646.87;*

3. *Illi tabilħaqq hawnhekk mhuwiex il-każ li r-rikorrent instab ħati ta' reat li ma kienx imniżżel fil-liġi. It-test tal-***artikolu 35(1)(ċ)(iii) tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta*** *jagħmilha ċara li persuna bħar-rikorrent kellu d-dmir li jidentifika u jiddikjara ċ-ċaqlieq tal-annimali li jkunu taħt ir-responsabbilità tiegħu. Irriżulta fil-proċeduri kriminali li r-rikorrent ma żammx ma' dan l-obbligu tiegħu. Għalhekk peress li skont l-***artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta*** *kull min jikser xi dispożizzjoni tal-***Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta*** *huwa ħati ta' reat u peress li l-***artikolu 35(1)(ċ)(iii)*** *li ma ġiex osservat mir-rikorrent, hija dispożizzjoni li tinsab appuntu fil-***Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta***, allura jsegwi li mhux minnu dak li jgħid ir-rikorrent fl-ewwel ilment tiegħu li l-fatti li ġie akkużat bihom ma jagħmlux reat;*

4. *Illi f'dan il-kuntest biex tingħata tweġiba sħiħa, ma teżisti l-ebda inkompatibbilità bejn l-***artikolu 35(2)*** *u l-***artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta***. L-***artikolu 35(2)*** *jgħid biss li l-Ministru għandu s-setgħa li jekk irid jintroduċi regoli ġodda dwar il-pieni li għandhom ikunu attribwibbli għar-reati taħt l-***artikolu 35***. Min-naħa l-oħra l-***artikolu 57*** *jiċċara x'għandha tkun il-piena applikabbli jekk ma jkunx hemm artikolu*

*iehor li jirregola l-piena. F'dan il-każ billi l-Ministru ma ħariġx regoli ġodda dwar il-piena taħt l-***artikolu 35(2)** *u billi wkoll fil-***Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** *ma kienx hemm dispożizzjoni oħra li kienet tgħid x'kellha tkun il-piena f'każ ta' sejbien ta' ksur tal-***artikolu 35(1)(ċ)(iii),** *allura kien jgħodd għal dawk iċ-ċirkostanzi, kif korrettement tenniet il-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza tagħha, l-***artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta***;*

5. *Illi f'din il-qagħda l-prinċipju ta' lex specialis derogat lex generalis imsemmi mir-rikorrent ma japplikax minħabba li fil-każ tiegħu ma kien hemm fis-seħħ l-ebda liġi speċjali imma liġi ġenerali biss. Ir-rikorrent kien ikollu raġun jilmenta f'dan is-sens, li kieku l-Ministru ħareġ regoli taħt l-***artikolu 35(2) tal-Liġijiet ta' Malta,** *u l-qrati kriminali ma mxewx ma' dawn ir-regoli. Imma billi f'dan il-każ il-Ministru ma daħħalx regoli ġodda allura l-unika liġi applikabbli fejn għandu x'jaqsam ma' reità u pieni kien l-***artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta***. Jiġi b'hekk li f'dan ir-rigward il-Qorti tal-Appell Kriminali ma vvjolatx il-prinċipju tan-nullum crimen sine legem, b'dana li r-rikorrent ġie li ma ġarrab l-ebda ksur tal-***artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea** *u/jew* **tal-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni ta' Malta***. L-ewwel ilment għalhekk għandu jiġi miċħud;*

6. *Illi għar-raġunijiet li jixxiebħu għandu jiġi mwarrab ukoll it-tieni ilment tar-rikorrent li jmiss mal-***Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta***. M'hemmx kwistjoni li r-rikorrent ġie mixli quddiem il-qrati kriminali talli żamm annimali fi stat ħażin. Dan premess, huma dispożizzjonijiet espressi tal-liġi, fl-***artikolu 8(2) u (3) tal-Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta***, li l-ebda annimal m'għandu jiġi mġiegħel isofri uġiegħ, tbatija jew dwejjaq mingħajr bżonn u li kull min iżomm l-annimali huwa responsabbli għat-*

*trattament xieraq tagħhom. Min jinqabad jikser dawn id-dispożizzjonijiet huwa ħati ta' reat u espost għall-piena stabbilita fl-***artikolu 45 tal-Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta***. Għalhekk it-traskuraġni fiż-żamma tal-annimali li ġie akkużat bih ir-rikorrent, huwa meqjus bħala reat fil-liġi Maltija u jattira piena kif imsemmi fl-***artikolu 45 tal-Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta***. Ifisser allura li anke dwar dan l-aspett il-massima tan-nullum crimen sine legem ġiet imħarsa;*

7. *Illi dejjem fuq din it-tema r-rikorrent mhuwiex siewi meta jgħid li l-kostituzzjoni ta' reat tal-***artikolu 8(2)*** u ***(3) tal-Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta*** jiddependi fuq jekk il-Ministru jagħmilx regolamenti taħt l-***artikolu 8(1)***. Dan l-aħħar artikolu ma jitkellimx dwar reati u pieni iżda jitkellem biss dwar il-possibilità li jiġu introdotti regoli li jipprovdu dwar il-mod kif ċertu bhejjem għandhom jiġu indukrati minn min jieħu ħsiebhom. Tassew l-obbligi ta' trattament xieraq tal-annimali li jitnisslu mill-***artikolu 8(2)*** u ***(3) tal-Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta*** huma awtonomi u indipendenti mill-***artikolu 8(1)***. Għalhekk fuq dan il-punt ukoll ir-rikorrent m'għandux raġun;*

8. *Illi r-rikorrent f'dan il-każ ma ġarrab l-ebda interpretazzjoni estensiva iżda kien suġġett għar-reat u għall-piena li jinsabu mniżżla b'mod ċar u espliċitu fl-***artikolu 45 tal-Kap 439 tal-Liġijiet ta' Malta***;*

9. *Illi safejn imbagħad ir-rikorrent jgħid li mill-provi miġjuba fl-atti kriminali huwa ma setax jinstab ħati talli abbanduna l-annimali, jissokta jingħad li dan il-parti tal-ilment ma jinkwadrax fil-parametri stretti tal-***artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea*** u/jew ***tal-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni ta' Malta***. Dak li jrid jiġi eżaminat taħt dawn l-artikoli mhuwiex jekk mill-*

provi akkwiżiti l-qrati kriminali setgħux jaslu għal sejbien ta' ħtija iżda dak li jeħtieġ li jiġi mistħarreġ huwa biss jekk il-fatti li ġie mixli bihom ir-rikorrent humiex reati u jġorrux piena skont liġi li hija miktuba;

10. *Illi f'kull każ mhuwiex l-irwol ta' din l-Onorabbli Qorti fis-setgħat kostituzzjonali tagħha li toqgħod tistħarreġ jekk il-qrati kriminali ddeċidewx il-mertu tal-akkużi kriminali b'mod sew jew le. Din l-Onorabbli Qorti mhijiex xi sede tat-tielet istanza. Dan biex ma jingħadx ukoll li r-rikorrent mhux ġustifikat li jilmenta dwar l-apprezzament tal-provi meta mill-atti kriminali jirriżulta li r-rikorrent mhux biss ma xehedx, imma b'għażla ħielsa tiegħu lanqas ma tella' provi quddiem il-qrati kriminali. Għalhekk anke dan l-ilment ma jistħoqqlux li jintlaqa';*

11. *Illi t-tielet ilment tar-rikorrent huwa għalkollox insostenibbli. Il-Ministru kellu s-setgħa li joħroġ ir-regolamenti dwar l-identifikazzjoni elettronika tal-klieb taħt l-**artikolu 7 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta.** Kemm hu hekk, dan l-artikolu jaqra li l-Ministru jista' jippreskrivi regoli sabiex jistabbilixxi sistemi għall-identifikazzjoni u r-reġistrazzjoni ta' annimali. Imbagħad bilkemm hemm bżonn illi jingħad, f'dan il-vires hemm inerenti l-jedd tal-Ministru li jimponi pieni għal min jonqos milli josserva r-regoli promulgati minnu;*

12. *Illi t-tixbiħ li r-rikorrent jipprova joħloq bejn l-**artikolu 7** u l-**artikolu 35 (2)** mhuwiex tajjeb, għaliex filwaqt li fl-**artikolu 35** l-obbligazzjonijiet u l-għemejjel li għandhom jiġu mħarsa fil-qasam ta' attivitajiet veterinarji ġa jissemmew fl-att prinċipali u allura ma hemmx ħtieġa li jinħarġu regolamenti sussidjarji dwarhom, mhux l-istess jista' jingħad dwar l-**artikolu 7** fejn għandu x'jaqsam ma' identifikazzjoni u reġistrazzjoni ta'*

*annimali għaliex hemmhekk ma jissemmew l-ebda obbligazzjonijiet. Tassew fir-rigward tal-**artikolu 35(2)** kien jagħmel sens li r-regolamenti sussidjarji tal-Ministru jkunu riżervati biss għall-klassifikazzjoni tar-reati u tal-pieni u dan minħabba li l-obbligazzjonijiet li għandhom jitħarsu huma speċifikati fl-**artikolu 35(1)**. Mill-banda l-oħra, fil-każ tal-identifikazzjoni u tar-reġistrazzjoni ta' annimali, is-setgħat tal-Ministru fil-ħruġ tar-regolamenti sussidjarji kellhom bilfors ikunu aktar usa' minħabba li dawn kellhom jinkitbu mill-bidunett, sew fejn jidħlu x'tip ta' obbligazzjonijiet kellhom jiġu attwati u osservati kif ukoll dwar x'għandha tkun il-konsegwenza legali f'każ ta' nuqqas ta' ħarsien ta' dawk l-obbligazzjonijiet;*

13. *Illi l-esponent ma jaqbilx mar-rikorrent li l-**artikolu 7 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** ma jagħtix is-setgħa lill-Ministru li jgħid x'piena għandha tkun applikabbli għal min jikser ir-regoli dwar l-identifikazzjoni u r-reġistrazzjoni ta' annimali. Għall-esponenti huwa loġiku li ladarba l-Ministru ngħata s-setgħa li jispeċifika liema għandhom ikunu dawk l-obbligazzjonijiet li għandhom jiġu mħarsa fejn jolqot l-identifikazzjoni u r-reġistrazzjoni ta' annimali, allura huwa ngħata wkoll is-setgħa li jispeċifika x'għandhom ikunu l-konsegwenzi jekk xi ħadd ma jimxix ma' dawk ir-regolamenti. X'jiswa li l-Ministru jkollu s-setgħa li joħroġ ir-regolamenti jekk dak li jkun ikun jista' jiksirhom mingħajr konsegwenza ta' xejn? Huwa ovvju li flimkien mas-setgħa li joħroġ ir-regolamenti, il-Ministru kellu s-setgħa wkoll li jispeċifika l-pieni applikabbli f'każ ta' vjolazzoni tar-regolamenti maħruġa minnu. Kien għalhekk li fil-**Leġislazzjoni Sussidjarja 437.101** insibu r-**regolament 11** li jittratta propriju fuq ir-reati u l-pieni għal min jinqabad jikser dawn ir-regolamenti;*

14. *Illi lil hinn minn dan kollu u fi kwalunkwe każ, ir-rikorrent ma jistax jinqeda bl-**artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea** u/jew **tal-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni ta' Malta** sabiex jattakka l-vires legali tal-Ministru li jippubblika leġislazzjoni sussidjarja. Għalhekk anke t-tielet ilment tar-rikorrent ma fihx mertu tajjeb u għandu jiġi mwarrab;*

15. *Illi r-raba' ilment tar-rikorrent ukoll qed jiġi kkontestat. Il-liġijiet kollha li r-rikorrent ġie akkużat bihom jinsabu deskritti b'mod ċar illi jinftiehem. Anke l-pieni li bil-liġi huma attribwibbli għar-reati addebitati lilu jinsabu mfissra b'mod ċar u espliċitu;*

16. *Illi mbilli fuq punt wieħed biss dwar il-piena attribwibbli lill-**artikolu 35(1)(ċ)(iii) tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta**, il-Qorti tal-Appell Kriminali ma qablitx mal-Qorti tal-Maġistrati ma jfissirx b'daqshekk li l-liġi ma kinitx ċara jew li din ma kinitx prevedibbli. Allaħares kull meta l-Qorti tal-Appell Kriminali ma taqbilx ma' qorti inferjuri dwar l-interpretazzjoni ta' liġi dan għandu jsarraf f'inċertezza tal-liġi;*

17. *Illi mhuwiex minnu dak li jgħid ir-rikorrent li l-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza tagħha tenniet li f'każ minnhom ma hemmx liġi kriminali li taħtha huwa nstab ħati. Kif intqal aktar kmieni l-Qorti tal-Appell Kriminali qalet li l-inosservanza tal-**artikolu 35(1)(ċ)(iii) tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** huwa meqjus bħala reat u huwa soġġett għall-piena msemmija fl-**artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta**;*

18. *Illi fl-aħħarnett ir-rikorrent lanqas m'għandu raġun jilmenta għaliex fis-sentenza tagħha, il-Qorti tal-Appell Kriminali saħqet li hija m'għandhiex is-setgħa li tistħarreġ jekk liġi partikolari kinitx ultra vires il-poteri tal-Ministru jew le. Meta għamlet tali affermazzjoni l-Qorti tal-Appell Kriminali ma kienet qed tgħid xejn ħażin u anzi kienet korretta. Is-sindikar ta' siwi ta' liġi huwa riżervat lill-qrati ċivili u mhux lill-qrati kriminali;*

19. *Illi f'kull każ l-esponent ma jarax kif dan l-assunt tar-rikorrent jinkwadra ruħu taħt l-**artikolu 7 tal-Konvenzjoni** u/jew **tal-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni ta' Malta**. Konsegwentement anke dan ir-raba' ilment għandu jiġi respint;*

20. *Illi dwar il-ħames ilment jerġa' jingħad li l-Qorti tal-Appell Kriminali qatt ma qalet li l-ksur tal-**artikolu 35(1)(ċ)(iii) tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** mhuwiex reat. Dak li qalet il-Qorti tal-Appell Kriminali huwa biss li għal ksur ta' dan l-artikolu tgħodd il-piena msemmija fl-**artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** u mhux dik indikata fl-**artikolu 35(2) tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** li semmiet il-Qorti tal-Maġistrati;*

21. *Illi mbilli l-Qorti tal-Appell Kriminali għal dak li għandu x'jaqsam mal-piena applikabbli rreferiet għall-**artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta**, ma jfissirx b'daqshekk li hija kienet qed tixli lir-rikorrent b'xi reat ġdid. F'dan ir-rigward, l-akkuża xorta baqa' l-istess, dik li huwa ċaqlaq annimali illegalment. Ta' min ifakkar li fl-imputazzjonijiet kuntrarjament għall-att tal-akkuża ma hemmx obbligu li tissemma l-piena. Għalhekk ir-rikorrent ma jistax jgħid li huwa ġie sorpriż jew li nqabad fuq sieq waħda għaliex il-Qorti tal-Appell Kriminali fejn jidħol għall-piena ta' reat partikolari ħaddnet artikoli partikolari minflok ieħor;*

22. *Illi r-rikorrent kien jaf mill-bidunett fuq x'hiex kien qiegħed jiġi akkużat u dawn l-imputazzjonijiet bl-ebda mod ma ġew mibdula mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-kors tal-kawża. Wara kollox ir-rikorrent ma nstabx ħati ta' reati li huma distinti jew differenti minn dawk imfissra fl-imputazzjonijiet. Għalhekk l-esponent qajla jista' jifhem kif ir-rikorrent jista' jilmenta li ġie mkasbar lilu l-jedd ta' smigħ xieraq;*

23. *Illi fuq kollox ir-riferenza għall-***artikolu 57 tal-Kap 437 tal-Liġijiet ta' Malta** *ma ssemmitx għall-ewwel darba fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali għaliex riferenza għal dan l-artikolu sar mill-prosekuzzjoni wkoll waqt it-trattazzjoni verbali. Għalhekk assolutament mhuwiex il-każ li t-tismija tal-***artikolu 57** *kienet xi ħaġa innovattiva għar-rikorrent. Dan għandu jġib bħala riżultat iċ-ċaħda tal-aħħar ilment tar-rikorrent ukoll;*

Għaldaqstant fid-dawl ta' dak fuq espost l-esponent umilment jitlob lil din l-Onorabbli Qorti jogħġobha tiċħad it-talbiet kollha tar-rikorrent bl-ispejjeż kontra tiegħu;"

Rat il-provi esebiti u d-digrieti relattivi.

Rat l-inkartament tal-proceduri kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Bartolo** inserit fl-atti tal-proceduri odjerni.

Rat in-Noti ta' Sottomissjonijiet skambjati bejn il-partijiet.

Rat li l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

Ikkunsidrat:

Ir-rikorrent intavola l-proceduri odjerni b'ilment li, b'rizultat tal-mod kif gew decizi proceduri kriminali fil-konfront tieghu fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Bartolo**, huwa sofra ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu kif protetti bil-Kostituzzjoni ta' Malta ("Il-Kostituzzjoni") u l-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem u l-Libertajiet Fundamentali ("Il-Konvenzjoni").

Minn naha l-ohra l-intimat jirribatti li l-pretensjonijiet tar-rikorrent huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

1. PRELIMINARI

Il-Qorti tinnota li filwaqt li fil-korp tar-rikors promotur u anke fil-kors tal-kawza u fis-sottomissjoniijiet tieghu ir-rikorrent konsistentement ibbaza l-lanjanzi tieghu fuq l-artikoli 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6 u 7 tal-Konvenzjoni, it-talbiet kif impustati fir-rikors promotur jitolbu biss dikjarazzjoni ta' ksur ta' drittijiet fundamentali u rimedju a bazi biss tal-artikolu 7 tal-Konvenzjoni u l-artikolu 38 tal-Kostituzzjoni.

Il-Qorti tifhem li dan huwa kaz ta' *lapsus calami* da parti tar-rikorrent.

Fl-ewwel lok, huwa evidenti li l-artikolu 38 tal-Kostituzzjoni li jipprovdi dwar id-dritt fundamentali ta' protezzjoni ghall-intimita' tad-dar jew proprjeta' ohra m'ghandu x'jaqsam xejn mal-fattispecje tal-kaz tal-lum.

Fit-tieni lok huwa car ukoll li l-intendiment tar-rikorrenti fil-kuntest tal-mertu tal-kaz kien li r-referenza fit-talbiet tkun ghall-artikoli 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6 u 7 tal-Konvenzjoni, kif korrettement indikat fil-premessi fir-rikors promotur.

Jigi nnutat ukoll li l-Avukat Generali ukoll ibbaza d-difiza tieghu unikament fuq l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6 u 7 tal-Konvenzjoni u ghalhekk dan l-intimat b'ebda mod ma gie pregudikat b'dan in-nuqqas tar-rikorrent.

Fic-cirkustanzi l-Qorti sejra tqis il-pretensjonijiet tar-rikorrent unikament mill-ottika ta' l-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikoli 6 u 7 tal-Konvenzjoni u teskludi t-talba maghmula ai termini ta' l-artikolu 38 tal-Kostituzzjoni.

2. FATTI

Mill-atti jirrizulta li r-rikorrent odjern kien tressaq quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti Istruttorja akkuzat talli -

- *fit-12 ta' Ottubru, 2012 u fiz-zmien ta' qabel din id-data, f'dawn il-gzejjer, caqlaq illegalment annimali bi ksur tal-artikolu 35 (c) (iii) tal-Kap 437*

- *fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi naqas milli jidentifika l-klieb fil-pussess tieghu skont l-artikolu 4 tal-Ligi Sussidjarja 101 taht il-Kap 437*

- *fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi, zamm majjali skont l-artikolu 5 tal-ligi sussidjarja 28 taht il-Kap 36*

- *fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi, zamm annimali fi stat hazin bi ksur tal-artikolu 8 (2) (3) u l-artikolu 31 tal-Kap 439*

- *fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi sar recediv b'sentenzi moghtija lilu quddiem il-Qorti tal-Magistrati Malta*

- *fl-istess data, hin, lok u cirkostanzi kiser kundizzjoni mposta fuqu mill-Qorti tal-Magistrati Malta.*

B'**sentenza tas-6 ta' Novembru 2014**[2] dik il-Qorti kienet iddecidiet hekk –

Ghaldaqstant din il-Qorti wara li rat l-artikoli tal-ligi u cioe' l-Artikoli 49 u 50 tal-Kapitolu 9, l-Artikolu 35(c)(iii) tal-Kapitolu 437, l-Artiklu 8(2)(3), 31, 45 u

[2] Fol 65 fl-atti tal-proceduri kriminali annessi

46 tal-Kapitlu 439 tal-Ligijiet ta' Malta, Artikolu 5 ta' L.S. 36.28 u Artikoli 4 u 11(1) ta' L.S. 437.101 tiddeciedi li ssib lill-imputat JOSEPH BARTOLO hati tal-akkuzi kollha salv ghall-akkuza li gelled il-klieb minn liema akkuza qed tilliberah u qieghda tastjeni milli tiehu konjizzjoni tattielet akkuza dwar iz-zamma ta' majjali bla permessi mehtiega stante li din l-akkuza tinsab preskritta ai termini tal-Artikolu 688 (f) tal-Kap 9 tal-ligijiet ta' Malta u tikkundannah sabiex ihallas multa kumplessiva ta' sebat elef ewro (€7,000).

Ir-rikorrent kien appella minn dik is-sentenza u fit-**18 ta' Frar 2016** il-Qorti tal-Appell Kriminali cahdet l-appell tar-rikorrent u kkonfermat is-sentenza tal-prim istanza anke jekk mhux intierament fuq l-istess bazi tar-ragunament li ddetta l-hsieb tal-Ewwel Qorti.

Ftit gimghat wara, u cioe' fit-8 ta' Marzu 2016 ir-rikorrent attakka dawn il-proceduri kriminali permezz tal-proceduri kostituzzjonali odjerni.

3. LANJANZI

Allegat ksur tal-artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni

Skont dawn iz-zewg artikoli, hija biss ligi li tista' validament tiddefinixxi reat u timponi l-piena applikabbli ghalih.

L-artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni jghid hekk –

"Hadd ma għandu jitqies li jkun ħati ta' reat kriminali minħabba f'xi att jew omissjoni li, fil-ħin meta jkun sar, ma jkunx jikkostitwixxi reat bħal dak, u ebda piena ma għandha tiġi mposta għal xi reat kriminali li tkun aktar severa fi grad jew xorta mill-ogħla piena li setgħet tiġi mposta għal dak ir-reat fiż-żmien meta jkun ġie magħmul."

L-artikolu korrispettiv tieghu fil-Konvenzjoni, l-artikolu 7 (1) jipprovdi li -

"(1) Ħadd ma għandu jitqies li jkun ħati ta' reat kriminali minħabba f'xi att jew ommissjoni li ma kinux jikkostitwixxu reat kriminali skont liġi nazzjonali

jew internazzjonali fil-ħin meta jkun sar. Lanqas ma għandha tingħata piena akbar minn dik li kienet applikabbli fiż-żmien meta r-reat kriminali jkun sar."

Fil-kaz **Concetta Decelis et vs Il-Ministru tal-Gustizzja u l-Intern et deciz fid-9 ta' Dicembru 2010**[3] din il-Qorti diversament preseduta elenkat il-principji applikabbli ghall-artikolu 7 appena citat, liema principji naturalment japplikaw ukoll ghall-artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni -

"Illi l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem jipprovdi li:-

"No one shall be guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence under national or international law at the time when it was committed."

*Illi ghalhekk jirrizulta li r-rikorrenti qed jinvokaw t-tnejn miz-zewg principji separati li insibu protetti f'dan l-artikolu li jistghu jigu kkunsidrati bhala il-bazi tal-principju dwar tar-Rule of Law u dawn jikkonsistu fis-segwenti:- "1. A criminal conviction can only be based on a norm which existed at the time of the incriminating act or omission (nullum crimen sine lege) and 2. On account of the infringement of that norm no heavier penalty may be imposed than the one that was applicable at the time the offence was committed (nulla poena sine lege)". (**Theory and Practice of the European Convention on Human Rights – van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak** – pagni 651/2).*

*Illi fis-sentenza "**Kafkaris vs Cyprus**" (ECtHR – 12 ta' Frar 2008 intqal hekk:-*

*"1. The guarantee enshrined in Article 7, which is an essential element of the rule of law, occupies a prominent place in the Convention system of protection, as is underlined by the fact that no derogation from it is possible under Article 15 of the Convention in time of war or other public emergency. It should be construed and applied, as follows from its object and purpose, in such a way as to provide effective safeguards against arbitrary prosecution, conviction and punishment (see **S.W. v. the United Kingdom** and **C.R. v. the United Kingdom**, 22 Novembru 1995, Series A no. 355-C, pp.41-42 para. 35, and pp.68 and 69 para. 33, respectively".*

*"2. Accordingly, it embodies in general terms, the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty (nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege) (see **Kokkinakis v. Greece**, judgment of the 25 May 1993,*

[3] Rik 3/09

*Series A no. 260-A, p. 22, para. 52. While it prohibits in particular extending the scope of existing offences to acts which previously were not criminal offences, it also lays down the principle that the criminal law must not be extensively construed to an accused's detriment, for instance by anology (**Coeme and Others v. Belgium**, nos. 32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 and 33210/96, para. 145, ECHR 2000-VII; and Achour, cited above, para. 41".*

*Illi fil-kawza "**Il-Pulizija vs Lorraine Falzon**", il-Prim Awla tal-Qorti Civili (P.A. (GV) Riferenza Kostituzzjonali 12/2007 - 28 ta' Marzu, 2008) qalet li dan l-artikolu jipprovdi li:-*

"(i) huwa projbit li persuna tigi akkuzata b'reat meta fil-mument meta hija kkommettiet l-att, dak l-att ma kienx jammonta ghal reat , i.e. retroactive application of a criminal offence";

"(ii) persuna tista' titressaq biss ghal reat illi kien jammonta ghal tali meta gie kommess l-att";

"(iii) isegwi illi sabiex tkun taf jekk l-azzjoni hijiex wahda kriminali jew le, jehtieg li l-ligi li tikkostitwixxi dak ir-reat tkun accessibbli u cara, i.e. "legal certainty".

*Illi inoltre, fil-kaz "**Kokkinakis v. Greece**" ((ECtHR) - 22 ta' Novembru 1995) l-Qorti Ewropeja qalet li l-artikolu 7 joffri, dak li hija sejhet bhala "essential safeguards against arbitrary prosecution, conviction and punishment" u spjegat illi:-*

"Article 7 embodies the general principle that offences must be based in law, and that an individual must be able to know from the wording of the relevant provisions, and if need be, with the assistance of the court's interpretation of it, what acts and omissions will make him criminally liable. (para. 52)"

"It generally entails that the law must be adequately accessible – an individual must have an indication of the legal rules applicable in a given case – and he must be able to foresee the consequences of his actions, in particular, to be able to avoid incurring the sanction of the criminal law. (G v France para 25 where notwithstanding changes in legislation leading to reclassification of the sexual offences of which the applicant was accused, these fell within the scope of the Criminal Code provisions, which were accessible and foreseeable). In terms of the standard of foreseeability, absolute certainty cannot be required, and indeed may be undesirable, entailing the risk of excessive rigidity, since the law has to

be able to keep pace with changing circumstances. A standard of 'reasonable foreseeability' is sufficient. (Sunday Times para 49)".

*Illi kif qalet il-Qorti Ewropeja fil kaz "***S.W. u C.R. v United Kingdom***" (ECtHR - 22 Novembru 1995) "judicial interpretation of criminal law provisions was a widespread and even necessary feature. Article 7 cannot be read as prohibiting the gradual clarification of the rules of criminal liability through judicial interpretation from case to case, but the resultant development must be within the bounds of reasonable foreseeability and not alter the 'essence' of the offence. (Kokkinakis para 52 u G v France para 26)".*

Illi l-awturi fuq citati ***van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak*** *fil-ktieb taghhom* ***Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*** *josservaw ukoll li:-*

"in addition to the principles of "nullum crimen and nulla poena" the Court has distinguished a third principle: the authority applying criminal law shall interpret it not extensively, for instance by analogy, to the accused's detriment...according to the Court, an offence must be clearly defined in law. New more severe legislation cannot be applied to an ongoing situation that arose before it came into force. It is submitted, however, that this third principle is not a separate one but is embodied in the rationale of the nullum crimen and nulla poena sine lege principles". (pagna 652).

Illi inoltre, dwar dan il-punt tal-intrerpretazzjoni u sorsi tal ligi l-awturi ***Harris, O'Boyle & Warbrick*** *fil-ktieb taghhom* ***Law of the European Convention on Human Rights****, it-tieni edizzjoni, jghidu hekk dwar l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja:-*

"Given that Article 7 requires that national courts act on the basis of their national law and that they interpret and apply that law in accordance with Article 7, the Strasbourg Court may find itself reviewing the interpretation and application of national law by national courts. In accordance with the Court's general approach whereby it does not question the interpretation and application of national law by national courts, this supervisory function is undertaken with caution, with the Court only exceptionally finding the interpretation and application of national law by the national courts to be in breach of Article 7. Article 7 (1) refers to criminal offences that have a basis in 'law'. The term 'law' has the same autonomous meaning as it has elsewhere in the Convention, so that it includes, in terms of sources of law, judge-made law as well as legislation, whether primary or delegated. It does not include 'state practice' that is inconsistent with a state' written of judgemade law and its

international human rights obligations. This was ruled in ***Streletz, Kessler and Krenz v Germany****. There the three applicants had been convicted by a German court of offences of incitement to commit intentional homicide and sentenced to five to seven years' imprisonment under the criminal law of the German Democratic Republic (GDR), or East Germany that applied in the GDR when they committed their offences and which the courts of the new Germany continued to apply). The cases concerned the deaths of a large number of individuals who had been killed by GDR order guards by shooting or by mines as they tried to cross the border to West Germany at the time of the Berlin war. The applicants occupied senior positions in the GDR government and party apparatus that was responsible for orders to border guards to arrest or, if necessary, 'annihilate' border violators and to protect the border 'at all costs'. Whereas the applicants were tried under the GDR criminal law that existed when the deaths occurred, they argued that GDR 'state practice' – by way of the orders to border guards referred to above for which they shared responsibility – had superseded that law and justified their acts. The Court held that this 'state practice' was not 'law' for the purposes of Article 7 as it was contrary to both the fundamental right provisions of the GDR constitution and other GDR laws and the GDR's international human rights obligations. Accordingly, it did not replace the GDR criminal law existing at the time, which met the requirements of Article 7 (1). The Court's judgement confirms that delegated legislation or administrative acts that are ultra vires in national law do not count as 'law' for the purposes of Article 7, whether to take away an otherwise valid legal basis for prosecution or to provide a basis for prosecution that otherwise does not exist. The case may also provide a basis for ruling that Article 7 is not complied with on the ground that a national 'law' which is valid within the national legal system is nonetheless contrary to the international human rights obligations of the state. In the companion case of* ***K-HW v Germany****, no breach of Article 7 was also found where a young GDR border guard who shot and killed a border violator was convicted by a German court of international homicide. In this case, while acknowledging the great difficulties the border guard would have faced if he had not followed orders, the Court stated that the GDR constitutional and criminal law under which he was later prosecuted were accessible to him and that 'even a private soldier could not show total, blind obedience to orders which flagrantly infringed not only the GDR's own legal principles but also internationally recognised human rights, in particular the right to life, which is the supreme value in the hierarchy of human rights'. In support of this approach, it may be argued that the soldier's difficulties should be taken into account in sentencing rather than in*

*determining guilt." Ara wkoll is-sentenza "**Peter Borg vs Avukat Generali**" (P.A. (AL) – 4 ta' Novembru 2010).*

Illi fl-istess sentenza inghad illi:-

*"Article 7 also extends to the situation in which the scope of existing law is extended to acts or omissions that were previously not criminal, and lays down the principle that the 'criminal law must not be extensively construed to the accused's detriment'. The application of the existing law may be extended to new conduct by the courts by way of interpretation where its meaning has previously been unclear or is given a changed meaning by the courts in the applicant's case. It will only be in exceptional cases that the Strasbourg Court will find a violation on either of these bases. As stated by the Court in **CR v UK**, 'there will always be a need for elucidation of doubtful points and for adaptation to changed circumstances. Indeed ... progressive development of the criminal law through judicial-lawmaking is a well entrenched and necessary part of legal tradition' in Convention states, so that Article 7 'cannot be read as outlawing the gradual clarification of the rules of criminal liability through judicial interpretations from case to case, provided that the resultant development is consistent with the essence of the offence and could reasonably be foreseen'. As to clarity of meaning, the Court has in several cases not found a breach of Article 7 despite some very generally worded or obscurely drafted laws. This has been either because the national courts have already given it more precise meaning in their case law, or because they have given it a meaning when the point is ruled upon for the first time in the applicant's case that is both foreseeable and consistent with the essence of the offence."*

B'zieda ma dan inghad *"However, the clarity of the law can be evaluated if the party has appropriate advice. This was stated by the ECHR in its judgment in the case **"Cantoni vs France"** whereby the Court held that: "A law may still satisfy the requirement of foreseeability even if the person concerned has to take appropriate legal advice to assess, to a degree that is reasonable in the circumstances, the consequences which a given action may entail" (see also, among other authorities, the **Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom** judgment of 13 July 1995, Series A no. 316-B, p. 71, para. 37) as ignorance of the law is no defence".*

I. Ilment dwar il-Kap 437

Dan huwa l-Att dwar is-Servizzi Veterinarji li gie promulgat biex jistabilixxi u jikkonsolida l-htigijiet fil-qasam verterinarju, prodotti medicinali veterinarji, htigijiet dwar l-ghalf u zooteknici u biex jirregola l-professjoni veterinarja.

Kif inghad, wahda mill-akkuzi li tressqu fil-konfront tar-rikorrent odjern fil-proceduri kriminali kontrih kienet li huwa caqlaq illegalment annimali bi ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437, liema artikolu jghid hekk –

"35. (1) Kull min ikun is-sid, id-detentur, in-negozjant jew l-importatur, id-destinatarju, it-trasportatur, il-bejjiegħ bl-imnut jew kull persuna oħra li tkun awtorizzata taħt id-disposizzjonijiet ta' dan l-Att biex tiddisponi minn annimali ħajjin, prodotti ta' oriġini mill-annimali, prodotti elenkati fl-Ewwel Skeda, għalf tal-annimali jew prodotti mediċinali veterinarji, jew ir-rappreżentant ta' dawk il-persuni, jew min ikun inkarigat minn xi attività veterinarja privata, bla ħsara għad-disposizzjonijiet ta' dan l-Att-

[….]

(ċ) għandu josserva kull l-obbligazzjoni imposta taħt dan l-Att li għandha x'taqsam ma' mard li jittieħed, u jimplimenta regoli relattivi; mingħajr preġudizzju għall-ġeneralità ta' dak hawn qabel imsemmi, dawk il-persuni għandhom –

[….]

(iii) jidentifikaw u jirreġistraw annimali, u jiddikjaraw iċ-ċaqlieq ta' annimali li jkunu taħt ir-responsabbiltà tagħhom";"

Dwar din l-akkuza, r-rikorrent odjern kien argumenta quddiem il-Qorti tal-Magistrati li filwaqt li l-artikolu 35 (1) (c) jitkellem fuq obbligazzjonijiet imposti, l-artikolu 35 (2) tal-Att isemmi biss li l-Ministru jista' jaghmel regoli biex jiddikjara liema ksur ikun reat u x'piena tkun applikabbli. Izda l-Ministru baqa' m'ghamilx dawn ir-regoli u ghalhekk, fil-fehma tieghu, la l-kostituzzjoni tar-reat ma tirrizultax la fil-ligi principali u lanqas f'ligi sussidjarja Bartolo ma jistax jinstab hati ta' dik l-imputazzjoni u lanqas tista' tigi mposta piena fuqu. Dan a bazi tal-principju *nullum crimen sine lege*.

Fis-sentenza taghha tas-6 ta' Novembru 2014 il-Qorti tal-Magistrati kienet ghamlet is-segwenti kunsiderazzjonijiet dwar l-imputazzjoni msemmija u l-argumenti mressqa dwarha minn Joseph Bartolo –

"Illi dan l-artikolu tal-ligi jaqa' taht Taqsima V intitolata Obbligazzjonijiet ta' ċerti persuni u ta' korpi ohra fejn hemm indikat l-Obbligazzjonijiet ta' persuni fil-qasam ta' attivitajiet veterinarji.

Issa minn ezami ta' dan l-Artikolu 35 tal-Kap 437 tal-ligijiet ta' Malta u dak sussegwenti insibu x'inhuma l-obbligi ta' min izomm annimali pero' fis-sub inciz (2) ta' l-istess artikolu ma nsibux il-piena f'kaz ta' ksur ta' dan l-artikolu 35 izda nsibu disposizzjoni fejn il-legislatur ta poter lill-Ministru responsabbli ghas-servizzi veterinarji sabiex jaghmel regoli sabiex jipprovdi dwar x'ghandha tkun il-piena f'kaz ta' non ossevanza ta' dan l-obbligu legali.

Dan is-sub inciz jipprovdi s-segwenti:-

(2) "Il-Ministru jista' jagħmel regoli li jipprovdu li kull persuna li tikser id-disposizzjonijiet tagħhom tkun ħatja ta' reat kontra dan l-artikolu u teħel, meta tinsab ħatja, dik il-piena li tista' tiġi preskritta mill-Ministru, liema piena tkun ta' priġunerija ta' mhux aktar minn sitt xhur jew multa ta' mhux aktar minn tlieta u għoxrin elf u mitejn u tlieta u disgħin ewro u tlieta u sebgħin ċenteżmu (23,293.73)".

Id-difiza sostniet fit-trattazzjoni taghha kif ukoll fin-nota ta' sottomissjonijiet taghha li l-piena li talvolta tista' terroga din il-Qorti f'kaz ta' htija hija dik il-piena li semmai kellha tigi preskritta mill-Onorevoli Minsitru fir-regoli li huwa ghandu jippreskrivi. Id-difiza fakkret lill-Qorti fil-principju ormai stabilit u accetat fil-ligi penali li ma hemmx reat jekk m'hemmx piena adegwata ghalih "nullum crimen sine poena" u ghalhekk in linea ma' dan l-insenjament fil-fehma taghha din il-Qorti ma tistax issib lill-imputat hati ta' dan l-allegat reat.

Din il-Qorti pero' ma taqbilx ma' dak sottomess mid-difiza f'dan ir-rigward u dan ghaliex dan is-sub artikolu u cioe' (2) tal-artikolu 35 tal-istess kap jipprovdi ab intio x'inhi l-piena f'kaz ta' ksur ta' dispozizzjoni maghmula mill-Onorevoli Ministru u ghalhekk ghamlet tfittxija sabiex tara jekk issibx xi regolament mahrug mill-Onorevoli Ministru. Jirrizulta li naxxenti minn dan il-kapitolu hemm diversi ligijiet sussidjari u f'kaz ta' ksur taghhom ghandha tapplika dak li jipprovdi s-sub artikolu (2) tal-artiklu 35 tal-istess kapitolu tal-ligijiet ta' Malta. Illi m'hemmx dubju li fil-proprjeta' tal-imputat instabu diversi annimali u li zgur li gew mehuda hemm. L-imputat fl-ebda hin ma stqarr jew

ittenta jghid li l-annimali sabhom hemm. Illi ghalhekk tali tragitt taghhom zgur li ma sarx bil-permessi relattivi u ghalhekk din l-akkuza tirrizulta provata."

Fl-appell intavolat mir-rikorrent quddiem il-Qorti tal-Appell Kriminali huwa rega' ressaq l-aggravju li *nullum crimen sine lege* ghax la l-obbligazzjonijiet imnizzla fl-artikolu 35 (1) (c) ma gewx dikjarati li jikkostitwixxu reat la bil-ligi principali u lanqas b'ligi sussidjarja u allura lanqas giet stabbilita l-piena applikabbli, ir-rikorrent ma setax jigi misjub hati tal-imputazzjoni u lanqas jehel piena.

Fis-sentenza taghha tat-18 ta' Frar 2016, il-Qorti tal-Appell Kriminali ghamlet dawn il-kunsiderazzjonijiet fir-rigward ta' dan l-aggravju –

"L-appellant jargumenta ukoll illi qatt ma seta' jinstab hati u konsegwentement ikkundannat dwar l-ewwel imputazzjoni u dan ghaliex il-Kapitolu 437 mhux biss ma jikklassifikax l-azzjoni tieghu bhala reat talli lanqas tiprovdi piena ghaliha. L-azzjoni tal-appellant igifieri l-allegat caqlieq ta' annimali minghajr ddebitu avviz lill-awtoritajiet jinkwadra ruhu f'dak ravvizat fl-artikolu 35(1)(c)(iii) tal-Kapitolu 437. Issa l-appellant jargumenta illi ghad illi l-artikolu 35(2) jaghti s-setgha lill-Ministru li jaghmel regolamenti biex jiddikjara liema mill-obligazzjonijiet fl-artikoli precedenti jikkostitwixxu reat u l-piena ghalihom, l-Ministru naqas milli jaghmel tali regoli u ghalhekk isegwi li nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege. Issa l-Ewwel Qorti taqbel mal-appellant illi ma jirrizultax li hemm xi regolament, allura fil-forma ta' Avviz Legali, mahruga in forza tal-artikolu 35(2) tal-Kapitolu 437. L-Ewwel Qorti kkonkludiet bil-mod segwenti in rigward: "Din il-Qorti pero' ma taqbilx ma' dak sottomess mid-difiza f'dan ir-rigward u dan ghaliex dan is-sub artikolu u cioe (2) tal-artikolu 35 tal-istess kap jipprovdi ab initio x'inhi l-piena f'kaz ta' ksur ta' disposizzjoni maghmula millOnorevoli Ministru u ghalhekk ghamlet tfittxija sabiex tara jekk issibx xi regolament mahrug mill-Onorevoli Ministru. Jirrizulta li naxxenti minn dan il-kapitolu hemm diversi ligijiet sussidjarji u f'kaz ta' ksur taghhom ghandha tapplika dak li jipprovdi s-sub artikolu (2) tal-artikolu 35 tal-istess kapitolu tal-ligijiet ta' Malta".

Din il-Qorti, izda, taqbel biss mal-fatt li ma hemm l-ebda regolament maghmul mill-Ministru. Mill-bqija ma taqbel xejn mal-logika u wisq anqas mal-konkluzzjoni tal-Ewwel Qorti. Jibda biex jinghad illi l-artikolu 35 tal-Kapitolu 437 jiddisponi li kull min ikun sid ghandu, inter alia, (u b'mod partikulari ghal kaz odjern fis-subinciz (1) (c) (iii), jidentifkaw u jirregistraw annimali, u jiddikjaraw ccaqlieq ta' annimali li jkunu taht ir-responsabilita' taghhom. Issa dan l-obbligu huwa wiehed fost diversi ohrajn emanenti mid-disposizzjoni tal-artikolu 35. Is-subinciz (2) imbaghad jipprovdi hekk: Il-Ministru jista' jaghmel

regoli li jipprovdu li kull persuna li tikser id-disposizzjonijiet taghhom tkun hatja ta' reat kontra dan lartikolu u tehel, meta tinsab hatja, dik il-piena li tista' tigi preskritta mill-Ministru, liema piena tkun ta' prigunerija ta' mhux aktar minn sitt xhur jew multa ta' mhux aktar minn tlieta u ghoxrin elf u mitejn u tlieta u disghin euro u tlieta u sebghin centezmu (23,293.73). Din id-disposizzjoni hija biss il-vires moghti lill-Ministru sabiex jaghmel regoli biex fl-ewwel lok jiddikjara li ksur tad-disposizzjonijiet jammonta ghal-reat u bhala konsegwenza jistabilixxi l-pieni applikabbli, liema pieni izda ma jistghux ikunu aktar minn dawk msemmija fis-subinciz (2). Dan is-subinciz ma jistghax jiftiehem mod iehor ghaliex altrimenti jkun assolutament inutili li l-Att principali jghid li azzjoni hija rejat punibbli b'daqstant prigunerija u multa u fl-istess hin jaghti l-poter lill-Ministru li jaghmel regolamenti biex jghid li dik l-azzjoni hija reat u punibbli bl-istess mod kif jipprovdi l-Att principali. Is-subinciz (2) ghalhekk huwa biss il-poter moghti lil Ministru biex jiddikjara liema azzjonijiet huma reati u fl-istess waqt jiccirkonskrivi l-parametri tal-piena li l-Ministru jista' johloq taht il-firma tieghu. Sa dan il-punt ghalhekk l-appellant ghandu ragun la darba l-Ministru ghadu ma dahhal ebda regoli in rigward u kienet zbaljata l-Ewwel Qorti meta qalet li s-subinciz (2) ghandu japplika ghal ksur tar-regoli. Jizdied ma' dan illi mhux biss l-obbligi, almenu sa dan il-punt, ghadhom mhumhiex dikjarati reati izda lanqas hemm provdut il-piena ghallksur taghhom. Madanakollu kienet zbaljata ukoll l-Ewwel Qorti, u naturalment anke l-appellant, meta naqsu milli jaghmlu referenza ghall-artikolu 57 tal-istess Kap li jipprovdi s-segwenti: "Min jikser xi disposizzjoni ta' dan l-Att li dwarha m'hemm provdut ebda piena specifika ikun hati ta' reat u jehel, meta jinstab hati, multa ta' mhux izjed minn hdax-il elf u sitt mija u sitta u erbghin euro u sebgha u tmenin centezmu (11,646.87). Ghalhekk, ghalkemm ghad ma hemmx regolament in rigward tal-azzjoni li biha huwa imputat l-appellant l-istess azzjoni hija xorta wahda reat la darba hekk jghid l-artikolu 57 u hija punibbli bil-multa kif preskritta fl-istess artikolu;"

Fil-proceduri odjerni r-rikorrent rega' avvanza dan l-istess ilment tieghu. Hu rega' tenna li qatt ma seta' jinstab hati kif akkuzat fuq l-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 u konsegwentement qatt ma seta' jigi kkundannat tal-ewwel imputazzjoni ghax il-Kap 437 mhux talli ma jikklassifikax l-azzjoni tieghu bhala reat talli lanqas biss jipprovdi piena ghaliha. Ir-rikorrent jargumenta li ghalkemm l-artikolu 35 (2) tal-Att jaghti s-setgha lill-Ministru li jaghmel regolamenti biex jiddikjara liema mill-obbligazzjonijiet indikati fl-artikoli precedenti jikkostitwixxu reat u x'inhi l-piena ghalihom, l-istess Ministru naqas milli jaghmel tali regoli u ghalhekk jiskatta l-principju *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*.

Ir-rikorrent ikompli jilmenta li ghalkemm il-Qorti tal-Appell Kriminali qablet mieghu li ma kinux saru r-regolamenti msemmija fl-artikolu 35 (2) tal-Att, xorta kkonkludiet li l-azzjoni li biha gie kkundannat Bartolo kienet tammonta ghal reat a tenur tal-artikolu 57 tal-istess Att li ghalih kienet tapplika l-piena (multa) kif preskritta f'dak l-istess artikolu. Fil-fehma tar-rikorrent din il-konkluzjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali hija wahda errata ghax l-artikolu 57 jistabilixxi piena *"li dwarha m'hemm provdut ebda piena specifika"* u jistabilixxi wahda l-artiklu stess imsemmi. Izda dan jaghmlu wkoll l-artikolu 35 (2) u allura tqum il-kwistjoni liema hija l-piena applikabbli, ghalkemm fil-fehma tieghu, *se mai* l-artikolu 57 huwa l-ligi "generali" u l-artikolu 35 hija l-ligi "specjali" li ghandha tapplika. Fuq kollox pero', minkejja dawn l-artikoli dwar il-piena ghad m'hemmx ligi jew regolament li jghidu li dawk l-obbligi civili mposti fuq in-nies jikkostitwixxu reati f'sens kriminali. Huwa dan in-nuqqas li jmur kontra *r-regola nullum crimen sine lege*. Din hija t-tezi tar-rikorrent.

Minn naha tieghu l-intimat Avukat Generali jirribatti li ghalkemm ma hemm ebda kontestazzjoni li l-Ministru responsabbli ma harigx Regoli a tenur tal-artikolu 35 (2) tal-Att, dan ma jfissirx li ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) da parti tar-rikorrent ma kienx jikkostitwixxi reat punibbli skont il-ligi. Dan ghaliex kif ben osservat mill-Qorti tal-Appell Kriminali, japplika ghall-kaz l-artikolu 57 (1) tal-Kap 437 li jghid li fejn hemm ksur ta' xi artikolu tal-Att li dwaru ma hemm provdut ebda piena specifika, kif inhu l-kaz gialadarba ma sarux ir-regolamenti, l-imputat ikun hati ta' reat u jehel multa ta' mhux izjed minn €11,646.87. Mela mhuwhiex minnu, skont l-Avukat Generali, li c-caqliq tal-annimali bi ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Att mhuwhiex reat skont il-Kap 437, kif pretiz mir-rikorrent. Dan ixejjen ukoll l-insinwazzjoni tar-rikorrent li fis-sentenza taghha l-Qorti tal-Appell Kriminali qablet mieghu li n-nuqqas ta' dikjarazzjoni tac-caqliq tal-annimali ma jammontax ghal reat skont il-ligi principali.

L-intimat jghid ukoll li ma hemm ebda nkompatibilita' bejn l-artikolu 35 (2) u l-artikolu 57 tal-Kap 437, u lanqas huwa l-kaz li *lex specialis derogat generalis* ghax fil-kaz tar-rikorrent kien hemm fis-sehh biss ligi generali applikabbli, in mankanza ta' dik *specialis* kieku maghmula bis-sahha ta' ligi sussidjarja, allura l-artikolu 57.

Ikkunsidrat:

1. Kif ingħad, huwa fatt li l-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 jobbliga lil kull persuna u korp fil-qasam ta' attivitajiet veterinarji li tidentifika, tirregistra u tiddikjara c-caqliq ta' annimali li jkunu jinsabu taht ir-responsabilta' taghha.

Is-sub-artikolu 2 ta' dan l-artikolu jkompli hekk –

"Il-Ministru jista' jagħmel regoli li jipprovdu li kull persuna li tikser id-disposizzjonijiet tagħhom tkun ħatja ta' reat kontra dan l-artikolu u teħel, meta tinsab ħatja, dik il-piena li tista' tiġi preskritta mill-Ministru, liema piena tkun ta' priġunerija ta' mhux aktar minn sitt xhur jew multa ta' mhux aktar minn tlieta u għoxrin elf u mitejn u tlieta u disgħin euro u tlieta u sebgħin ċenteżmu (23,293.73)."

Ma hemm ebda dubju li, kif diga' gie konfermat mill-Qrati fil-proceduri kriminali mpunjati, il-Ministru koncernat ma utilizzax il-poteri moghtija lilu taht l-Att principali u m'ghamilx ir-regoli msemmija fis-subartikolu appena msemmi.

Izda l-Qorti certament ma taqbilx li fl-assenza ta' tali regoli, persuna li twettaq ksur tal-artikolu 35 hija ezonerata minn kwalunkwe responsabilta' kriminali u konsegwenza penali. Ebda artikolu f'ligi ma jista' sempliciment jinqara b'mod izolat izda ghandu jigi nterpretat u applikat fl-ispirtu tal-Att shih li minnu jifforma parti biex b'hekk tigi implimentata l-ligi mahsuba. Huwa ghalhekk li fil-fehma tal-Qorti, fil-kaz tal-lum, in-non-osservanza tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 mir-rikorrent, ghalkemm mhuwhiex applikabbli ghalih is-subartikolu 2 tal-istess artikolu ghax m'hemmx regoli appoziti fis-sehh, xorta huwa milqut bl-effetti tal-artikolu 57 (1) tal-istess Att, liema artikolu jifforma parti minn Taqsima IX intitolata **"Infurzar, Reati u Pieni."** Dan l-artikolu jipprovdi li -

"Min jikser xi disposizzjoni ta' dan l-Att li dwarha m'hemm provdut ebda piena speċifika ikun ħati ta' reat u jeħel, meta jinsab ħati, multa ta' mhux iżjed minn ħdax-il elf u sitt mija u sitta u erbgħin euro u sebgħa u tmenin ċenteżmu (11,646.87)."

Il-fattispecje tal-kaz tal-lum juru li r-rikorrent kiser l-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Att u li fil-mument ta' tali ksur huwa pacifiku li ma kien hemm fis-sehh ebda piena specifika ohra ghalih maghmula that lartikolu 35(2). Skont id-dicitura **cara kristallin** ta' l-artikolu appena citat allura tali ksur jammonta ghal reat bis-sahha ta' dan l-artikolu 57 (1) u li f'kaz ta' sejbien ta' htija jwassal ghall-

impozizzjoni tal-piena hemm stabbilita. Altru mela li hawn ma rrizultax ksur tal-massima *nullum crimen sine lege nulla poena sine lege.*

F'dan il-kuntest ukoll il-Qorti ssib li ma hemm ebda kunflitt bejn l-artikolu 35 (2) u 57 tal-Kap 437 kif insinwat mir-rikorrent. Invece dawn iz-zewg artikoli huma kompatibbli u jikkumplimentaw lil xulxin fis-sens li jekk u sakemm isiru regoli appoziti mill-Ministru koncernat a bazi tal-artikolu 35(2), ghandu japplika l-artikolu 57 ghall-kwalunkwe ksur taht l-artikolu 35.

In fine l-Qorti tinnota wkoll li skont ir-rikorrent, il-Qorti tal-Appell Kriminali l-ewwel *"tatu ragun"* fl-ilment tieghu li ksur tal-artiklu 35 (1) (c) (iii) tal-Att ma kienx jammonta ghal reat, imbaghad *"fl-ahhar jinqaleb kollox[4]"* meta kkonkludiet li kien japplika l-artikolu 57 tal-Att. Din l-asserzjoni gratuwita ma tistax tkun aktar 'il boghod mill-verita' ghax dak li qalet dik il-Qorti huwa proprju l-oppost u cioe' li l-agir tar-rikorrent bi ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) **kien jammonta ghal reat** u kien ukoll allura punibbli a tenur tal-artikolu 57, l-istess bhalma qed tikkonkludi din il-Qorti.

Ghal dawn ir-ragunijiet dan l-ewwel ilment dwar il-Kap 437 tal-Ligijiet ta' Malta huwa respint ghax ma jirrizulta ebda ksur tal-artikolu 39(8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni.

II. <u>Ilment dwar il-Kap 439</u>

Dan huwa l-Att dwar it-Trattament Xieraq tal-Annimali ntiz biex johloq u jikkonsolida l-protezzjoni tal-annimali mizmuma ghal skopijiet ta' xoghol, sport, wens u ikel.

Akkuza ohra li taghha nstab hati r-rikorrent kienet li huwa zamm annimali fi stat hazin bi ksur tal-artikolu 8 (2) (3).

Il-Qorti tal-Magistrati kienet ghamlet dawn il-kunsiderazzjonijiet dwar din l-akkuza fis-sentenza taghha –

"Fir-raba' kaz l-imputat gie akkuzat talli zamm l-annimali fi stat hazin. Skond l-Artikolu 8 (2) tal-Kap 439 hemm provdut li "l-ebda annimal ma ghandu jigi mgieghel isofri ugiegh, tbatija jew dwejjaq minghajr bzonn u l-ebda animal ma jista' jigi abbandunat." Illi bhala fatt jirrizulta u dan proprju mix-xhieda li ta

[4] Rikors promotur

Dr Duncan Chectuti Ganado li fil-barriera fi Triq l-Istalel proprjeta' ta' l-imputat, l-imputat zamm disa' zwiemel u hames moghoz abbandunati fost zewgt izwiemel mizmuma f'kundizzjoni tajba. Dan huwa ndikattiv li l-imputat ha hsieb biex dawk iz-zewgt izwiemel ikunu kkundizzjonati tajba waqt li ma tax kaz l-ohrajn. Jiddiskrivi dawn iz-zwiemel billi ighid li kienu madura hafna u li kellhom body core baxx hafna tant li kellhom skeletru jidher minn kull naha u kien hemm thorasic u lumber spine processes li kienu evidenti hafna. Jghid fil-fehma esperta tieghu li dawn kienu fi stat ta' neglect u ghalhekk m'hemmx dubju li minhabba dan in-neglect l-annimali baghtew u sofrew l-ugiegh minghajr bzonn.

Fil-fatt l-Artikolu 8(3) tal-Kapitolu 439 tal-Ligijiet ta' Malta jipprovdi li kull min izomm l-annimali jew jaqbel li jzomm annimali ghandu jkun responsabbli ghat-trattament xieraq taghhom u dan hu dak li m'ghamilx l-imputat."

Imbaghad il-Qorti tal-Appell Kriminali kienet cahdet l-aggravju tar-rikorrent dwar din il-parti tas-sentenza u dwar wiehed mill-ilmenti tar-rikorrent dwar dan l-artikolu qalet li "*l-fatt illi l-artikolu 8(1) tal-Kap 439 jaghti lill-Ministru l-fakolta' li jaghmel regolamenti dwar il-harsien tal-annimali ma jaghmel ebda differenza ghall-obbligu tas-sid li jzomm lill-annimali tieghu fi stat tajjeb skond id-dispost tas-subinciz (2) u (3). Dawk l-obbligi huma ligi u l-ksur taghhom huwa punibbli fit-termini tal-artikolu 45 tal-istess Kap. Din il-Qorti ma tara ebda raguni ghaliex ghandha tiddeciedi li l-Ewwel Qorti ma setghetx ragjonevolment tasal ghall-konkluzzjoni li waslet ghaliha u ghalhekk dan l-aggravju qed ikun michud;"*.

Il-lanjanza tar-rikorrent quddiem din il-Qorti hija li, l-istess bhall-ilment precedenti, l-artikolu 8 tal-Kap 439 johloq biss obbligazzjonijiet li ma humhiex reati u ghalkemm is-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu jaghti l-poter lill-Ministru koncernat li jaghmel regolamenti, dawn baqghu ma sarux. Ghalhekk fil-fehma tieghu ksur ta' dan l-artikolu ma jwassalx ghal reat ghax ma giex dikjarat bhala tali b'regolamenti. Dan b'differenza tal-artikolu 45 tal-Att li jistabilixxi piena ghal dawk il-vjolazzjonijiet li klassifikati bhala reati.

Ir-rikorrent qal ukoll li skont il-provi kellu xi zwiemel flimkien li uhud minnhom kienu b'sahhithom u ohrajn le. Izda fil-fehma tieghu ma kinux abbandunati u ma ntweriex li dawn ma kellhomx ikel bizzejjed, ilma u xelter ghax kienu l-istess bhall-ohrajn.

L-intimat minn naha tieghu jirribatti li n-nuqqas ta' harsien tal-artikolu 8 (2) u (3) tal-Att johloq reat punibbli skont l-artikolu 45 (1) tal-Kap 439. Dan l-intimat ghalhekk jishaq li d-dettami tal-artiklu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni gew rispettati.

Dwar l-ilment tar-rikorrent li jirrigwarda l-evalwazzjoni tal-provi fil-Qrati ta' kompetenza kriminali l-intimat argumenta li mhuwhiex ir-rwol tal-Qorti fil-vesti kostituzzjonali taghha li tagixxi ta' Qorti tat-tielet istanza biex tindaga jekk il-Qrati kriminali ddecidewx il-mertu tal-akkuzi kriminali korrettement jew le.

Ikkunsidrat:

L-artikolu 8 tal-Kap 439 tal-Ligijiet ta' Malta jifforma parti mit-taqsima ntitolata "Harsien ta' Annimali" u jipprovdi li –

8. *(1) Il-Ministru jista' jagħmel regolamenti biex jipprovdi għall-mod li bih dawk l-ispeċi u kategoriji ta' annimali kif jiġi preskritt għandhom jiġu mħarsa, mitmugħa, misqijin, mdewwa u mgħallma u l-kwalifiki tal-persuni li jkunu responsabbli għal dan.*

(2) L-ebda annimal ma għandu jiġi mġiegħel isofri uġiegħ, tbatija jew dwejjaq mingħajr bżonn, u l-ebda annimal ma jista' jigi abbandunat.

(3) Kull min iżomm l-annimali jew jaqbel li jżomm animmali għandu jkun responsabbli għat-trattament xieraq tagħhom.

(4) Kull persuna għandha tieħu dawk il-passi raġonevoli f'kull ċirkostanza sabiex tiżgura li l-ħtiġiet ta' annimal li hija responsabbli għalih, jew li taqbel li tieħu ħsieb, jintlaħqu hekk kif meħtieġ bi prattiċi tajba sabiex tiġi żgurata s-saħħa u l-benesseri tal-annimal. Għall-għanijiet ta' dan is-subartikolu, ħtiġiet ta' annimal tinkludi l-provvista ta' ambjent xieraq, provvista ta' dieta sana, lok sabiex l-annimal jesprimi l-imġiba normali tiegħu, provvista ta' akkomodazzjoni xierqa, segregazzjoni minn annimali oħra fejn meħtieġ, u protezzjoni minn uġigħ, tbatija, korrimenti u mard."

Hija l-fehma tal-Qorti li lanqas dan l-ilment tar-rikorrent mhu gustifikat.

Fl-ewwel lok, anke jekk bhala fatt huwa ghal darb'ohra pacifiku li r-regolamenti previsti fis-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu ghadhom ma sarux, dan huwa rrilevanti ghall-vertenza odjerna peress li l-intendiment taghhom, jekk u meta

jsiru, m'ghandu ebda konnessjoni ma' holqien ta' reati jew pieni ghall-ksur tal-artikolu. Kif inhuwa dikjarat, **l-ghan taghhom huwa li jirregolaw il-mod kif l-annimali jigu fost affariijiet ohra protetti u mghallma, kif ukoll li jippreskrivu regoli dwar il-kwalifiki tal-persuni responsabbli ghal dan. Materja ghalhekk totalment estranea ghall-kaz tal-lum**.

Invece, u kif diga' kienet ikkonfermat il-Qorti tal-Appell Kriminali fil-proceduri kontra r-rikorrent, il-ksur tal-artikolu 8 (2) u (3) tal-Kap 439 li bihom huwa gie akkuzat huma meqjusa bhala reat punibbli skont il-ligi. L-artikolu 45 (1) tal-Att, li japplika ghal **KULL** infrazzjoni tad-dispozizzjonijiet f'dik il-legislazzjoni jghid hekk -

*“**45.** (1) Kull persuna li tikser id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att jew ta' xi regolamenti magħmulin taħtu teħel, meta tinsab ħatja:*

(a) meta tinstab ħatja għall-ewwel darba, multa ta' mhux anqas minn elf euro (€1,000), iżda mhux iżjed minn ħamsa u ħamsin elf euro (€55,000), jew priġunerija għal żmien mhux iżjed minn tliet snin, jew dik il-multa u priġunerija flimkien;

(b) meta tinstab ħatja għat-tieni darba jew aktar, multa ta' mhux anqas minn ħamest elef euro (€5,000), iżda mhux iżjed minn tmenin elf euro (€80,000), jew priġunerija għal żmien mhux iżjed minn tliet snin, jew dik il-multa u priġunerija flimkien.”

Ghal darb ohra l-Qorti ssib ghalhekk li ma hemm ebda vjolazzjoni tad-drittijiet fundamentali tar-rikorrent a bazi tal-principju *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* peress li l-imputazzjonijiet mertu ta' dan l-ilment huma stabbiliti bhala reat skont il-ligi u ghalihom il-ligi prefiggiet ukoll piena. Isegwi li l-argument tar-rikorrent li l-interpretazzjoni tal-ligi moghtija mill-Qrati ta' gurisdizzjoni kriminali f'dan il-kuntest kienet wahda wiesgha u estensiva hija ghal kollox bla bazi.

L-ahhar parti tal-ilment tar-rikorrent hija dwar il-mod kif sar l-apprezzament tal-provi mill-qrati ta' gurisdizzjoni kriminali. Din il-Qorti izda taghmilha cara li mhuwhiex il-kompitu taghha bhala wahda vestita b'gurisdizzjoni kostituzzjonali li tintrometti fid-diskrezzjoni tal-qrati ordinarji fl-evalwazzjoni tal-provi. Ghalhekk, avolja l-provi kollha li tressqu fil-proceduri kriminali kontra r-rikorrent huma esibiti fl-atti odjerni u anke tressaq mill-intimat quddiem din l-istess Qorti l-veterinarju Dr Duncan Chetcuti Ganado dwar aspetti li jolqtu l-mertu tal-provi, il-Qorti mhijiex sejra tidhol f'dan l-aspett tal-

mertu tal-kaz. Kif inghad fil-kaz **Anthony Emanuel Mintoff et vs Avukat Generali et deciz fit-2 ta' Dicembru 2010[5] -**

*"Illi hawn jinghad ukoll li mhux funzjoni ta' din il-Qorti fil-kompetenza taghha kostituzzjonali li tirrevedi allegati zbalji li setghu saru f'Qorti ohra, izda l-kompitu taghha huwa biss li tara jekk kienx hemm ksur tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem……..("**Valfracht Maritime Co. Ltd. vs Avukat Generali et**" – Q.K. – 22 ta' Novembru 2006; "**Joseph Bellizzi et vs Awtorita' Marittima ta' Malta**" (Q.K. – 27 ta' Frar 2009)."*

Ghandu jkun mifhum li b'hekk din il-Qorti mhux qed tikkonkordi li saru xi zbalji fl-evalwazzjoni tal-provi, biss li maghmula dawn l-osservazzjonijiet il-Qorti tqis li dan l-ilment tar-rikorrent dwar il-Kap 439 tal-Ligijiet ta' Malta ukoll mhuwhiex gustifikat.

III. Ilment dwar iz-zamma tal-klieb

Akkuza ohra li tressqet fil-konfront tar-rikorrent fil-proceduri kriminali in ezami kienet tirrigwarda n-nuqqas tieghu li jidentifika l-klieb fil-pussess tieghu skont l-artikolu 4 tal-Ligi Sussidjarja 101 taht il-Kap 437.

Ir-rikorrent jargumenta li l-Kap 437 imkien ma jaghti l-*vires* lill-istess Ministru biex jaghmel regolamenti bhal dawk indikati fil-Ligi Sussidjarja 101 (A.L. 199 tal-2011). Dan fis-sens li ghalkemm a tenur tal-artikolu 7 tal-Att il-Ministru msemmi kellu l-poter jistabilixxi regoli dwar l-identifikazzjoni tal-annimali, pero' b'dak l-artikolu l-Ministru ma nghatax il-poter li jaghmel ukoll regolamenti dwar reati u piena kif ghamel fir-regolament 11. Dan a differenza ta' dispozizzjonijiet ohra ez l-artikolu 35 (2) tal-Kap 437 stess li jaghti l-poter lill-Ministru jiddikjara liema kienu r-reati u jestabilixxi l-pieni.

Ir-rikorrent ghalhekk isostni li l-Qrati ta' gudikatura kriminali ma setghux japplikaw l-artikolu 11 tal-A.L. 199 tal-2011 ghax tali reat u piena ma gewx stabbiliti mill-parlament fil-Kap 437. Ghal darb ohra skont ir-rikorrent gie lez l-artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni fir-rigward tal-principju *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*.

L-intimat minn naha l-ohra jargumenta li l-Ministru koncernat kellu s-setgha li johrog ir-regolamenti in kwistjoni a tenur tal-artikolu 7 tal-Kap 437 u f'din is-

[5] Rik 51/09

setgha hemm inkluz il-poter li jimponi pieni ghal min jonqos li josserva r-regoli promulgati minnu. Inoltre, l-paragun li r-rikorrent johloq bejn l-artikolu 7 u l-artikolu 35 (2) tal-Kap 437 ma jregix peress li fil-kaz tal-artikolu 35 (2), l-obbligazzjonijiet per se kienu diga' gew elenkati fl-artikolu 35 (1) u allura r-regolamenti huma mehtiega biss ghall-fini ta' klassifikazzjoni ta' reati u pieni. Izda minn naha l-ohra, fil-kaz ta' registrazzjoni ta' annimali, is-setghat tal-Ministru fil-hrug tar-regolamenti necessarjament kellhom ikunu aktar wiesgha minhabba li dawn kellhom l-ewwel jelenkaw l-obbligazzjonijiet mill-bidu nett u wara jghaddu ghall-konsegwenzi legali f'kaz ta' nuqqas ta' harsien ta' dawk l-istess obbligazzjonijiet.

L-intimat ikompli jghid li la l-artikolu 7 jaghti l-*vires* lill-Ministru biex jispecifika liema huma l-obbligazzjonijiet li ghandhom jigi mharsa fejn jirrigwarda l-identifikazzjoni u r-registrazzjoni tal-annimali allura l-artikolu msemmi jaghtih ukoll il-*vires* biex jestabilixxi l-konsegwenzi penali ghal min ma josservax tali regolamenti.

Ikkunsidrat:

L-artikolu 7 tal-Kap 437 jipprovdi li -

"Il-Ministru jista' jippreskrivi regoli sabiex jistabbilixxi sistemi għall-identifikazzjoni u r-reġistrazzjoni ta' annimali."

Ir-Regolamenti dwar l-Identifikazzjoni Elettronika tal-Klieb (L.S.437.101) gew promulgati a bazi ta' dan l-artikolu. Il-kwistjoni hi jekk il-Ministru koncernat kellux il-*vires* biex f'din il-legislazzjoni jinkludi provediment dwar ir-reati u l-pieni, li jinsab fir-regolament 11 u li jghid hekk –

"(1) Kull persuna li jkollha fil-pussess tagħha kelb u li ma tirregistrax dak il-kelb fid-Dipartiment skont dawn ir-regolamenti, jew kull persuna jew entità li tagħti informazzjoni skorretta, inkompleta jew falza fil-formola ta' registrazzjoni tkun ħatja ta' reat teħel, meta tinsab ħatja, multa ta' tliet mitt euro (€300).

(2) Fl-eventwalità li jirrizulta li l-mikrocippa ma tistax tinqara intrascapulae f'kelb li jkun gie identifikat elettronikament, is-sid jew il-persuna li jkollha fil-

pussess tagħha dan il-kelb teħel multa ta' ħames mitt euro (€500) sakemm ma tingiebx prova li l-mikrocippa għadha prezenti f'xi parti oħra fil-kelb.

(3) Kull veterinarju awtorizzat biex jesegwixxi l-process ta' identifikazzjoni elettronika skont id-dispozizzjonijiet tar-regolament 5(5) jeħel multa ta' ħames mitt euro (€500) jekk il-veterinarju jinstab ħati li intenzjonalment ipprovda informazzjoni skorretta dwar ir-registrazzjoni tal-klieb."

Il-Qorti bla tlaqliq tghid li l-argument tar-rikorrent huwa bla bazi. Huwa logiku li l-interpretazzjoni ragjonevoli u korretta tal-artikolu 7 tal-Kap 437 hija li meta l-legislatur akkorda l-poter lill-Ministru koncernat li jaghmel regolamenti a bazi ta' dan l-artikolu, huwa kien qieghed jakkordalu s-setgha wiesgha li jaghmel regolamenti dwar **KULL** aspett relatat mas-sistemi għall-identifikazzjoni u r-reġistrazzjoni ta' annimali u mhux dwar parti. Huwa ghalhekk, tinnota l-Qorti, li d-dicitura tal-artikolu 7 hija wiesgha u generika sabiex tinkorpora r-regolamentazzjoni kollha mehtiega fir-rigward, inkluz ghalhekk dwar reati u pieni ghal min ma josservax ir-regoli preskritti, kif fil-fatt sar. Certament ghalhekk li ma hemm xejn censurabbli fil-*vires* kif ezercitat mill-Ministru koncernat f'din il-legislazzjoni.

Ghall-istess ragunijiet, l-analogija li ttanta jaghmel ir-rikorrent ma' l-artikolu 35 (2) tal-Att ma tregix. Ghal kull buon fini jinghad pero' li, kif ben osservat anke mill-intimat, filwaqt li l-artikolu 7 qieghed jippreskrivi l-poter ta' regolamenti holostici li jirrigwardaw l-identifikazzjoni u r-registrazzjoni tal-annimali, inkluz izda mhux limitat ghall-elenku tal-obbligazzjonijiet izda wkoll provvedimenti dwar reati u piena, fil-kaz tal-artikolu 35 (2) msemmi ma kien hemm ebda htiega li l-poter li jsiru regolamenti ikun daqshekk wiesgha peress li l-obbligazzjonijiet nfushom kienu diga' gew ben elenkati fis-subartikolu precedenti. Il-Qorti tifhem ghalhekk li din kienet ir-raguni il-ghala l-legislatur uza dik id-dicitura limitata ghal htija ta' reat u piena fl-artikolu 35 (2) tal-Att a kuntrarju ta' dik aktar wisgha kif kontestata mir-rikorrenti fl-artikolu7.

Ghaldaqstant anke dan l-ilment tar-rikorrent ser jigi respint.

IV. Ilment dwar ic-certezza fil-ligi

Ir-rikorrent jilmenta li ghalkemm skont l-artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni l-ligi penali trid tkun accessibbli u certa b'tali mod li huwa kellu jkun f'qaghda li minn qabel ma jwettaq fatt huwa jkun jaf ir-riperkussjonijiet tieghu, dan il-principju ma giex rispettat fil-proceduri kriminali

mehuda kontrih. Isostni li l-artikoli li tahthom inhargu l-akkuzi kontrih a tenur tal-Kap 437 u 439 jelenkaw hafna obbligi legali fl-imgieba ma' annimali pero' mkien m'hemm dikjarat car u tond liema hi l-imgieba hazina li tikkostitwixxi reat. Huwa qal li s-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati u aktar u aktar is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminalli kontrih huma prova li ma hemm ebda certezza fil-ligijiet citati. Infatti skont ir-rikorrent:

(i) fir-rigward tal-imputazzjoni a tenur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 il-Qorti tal-Appell Kriminali qalet li ma hemmx ligi kriminali li tahtha nstab hati izda mbaghad iddikjarat li l-artikolu 57 tal-istess Att kien jissodisfa l-holqien tar-reat u l-piena meta dan l-artikolu qatt ma kien gie mputat lilu u ghalhekk ma kellux l-opportunita' li jiddefendi ruhu dwaru; u
(ii) fuq imputazzjoni ohra l-Qorti tal-Appell Kriminali qalet li ma kienx il-kompitu taghha li tindaga dwar il-validita' tal-ligijiet li tahthom instab hati r-rikorrent.

Minn naha tieghu l-intimat jirribatti li l-fatt wahdu li certi espressjonijiet fil-ligi ma jkunux gew imfissra ma jammontax ghal ksur tal-artikolu 39 (8) tal-Kostituzzjoni u l-artikolu 7 tal-Konvenzjoni. F'kull kaz, kemm il-ligijiet li r-rikorrent gie akkuzat li kiser kif ukoll il-pieni applikabbli jinsabu deskritti b'mod car li jinftiehem. Il-fatt wahdu li fuq il-punt li jirrigwarda l-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 kien hemm nuqqas ta' qbil bejn il-Qorti tal-Magistrati u dik tal-Appell Kriminali ma jfissirx li l-ligi ma kinitx cara jew prevedibbli. Inoltre, kienet korretta l-Qorti tal-Appell Kriminali meta ddikjarat li ma kienx kompitu taghha li tistharreg jekk ligi partikolari kinitx *ultra vires* il-poteri tal-Ministru koncernat jew le ghax dan l-istharrig jispetta lill-Qrati ta' gurisdizzjoni civili u mhux kriminali. L-intimat josserva ulterjorment li r-rikorrent wisq anqas jista' jilmenta minn nuqqas ta' certezza legali fil-konfront tieghu meta mill-atti tal-proceduri kriminali jirrizulta li fi proceduri precedenti kontrih ir-rikorrent kien diga' gie akkuzat li kiser uhud mill-istess dispozizzjonijiet tal-Kap 437 u tal-Kap 439 li eventwalment gie akkuzat u nstab hati taghhom fil-proceduri kriminali in ezami. Fil-fatt kien recidiv minhabba f'hekk.

Ikkunsidrat:

Dan l-ilment tar-rikorrent mhuwhiex gustifikat.

A skans ta' ripetizzjoni inutli jigi sottolineat li aktar qabel fis-sentenza tal-lum il-Qorti diga' sabet li l-obbligazzjonijiet elenkati a tenur tal-Kap 437 u l-Kap 439 u li r-rikorrent tressaq akkuzat bi ksur taghhom fil-proceduri kriminali in

ezami jikkostitwixxu reat u huma punibbli kif inghad. Il-holqien tar-reat kif ukoll il-piena huma ben identifikabbli u rintraccabbli fil-ligijiet rispettivi li tahthom gie akkuzat. Hekk, il-ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 huwa reat u punibbli a tenur tal-artikolu 57 ta' dak l-Att, il-ksur tal-artikolu 8 (2) u (3) tal-Kap 439 huwa reat u punibbli a tenur tal-artikolu 45 ta' dak l-Att filwaqt li l-ksur tal-artikolu 4 tal-L.S. 437.101 huwa reat u punibbli a tenur tar-Regolament 11 ta' dik l-istess legislazzjoni.

Ic-certezza u l-prevedibilita' tal-ligi hija ghalhekk cara prevedibbli u manifesta.

- Inoltre u dwar dan l-ilment il-Qorti ma tistax ma tosservax ukoll, kif ben indikat ukoll mill-intimat Avukat Generali, li fi proceduri kriminali precedenti istitwiti kontra r-rikorrent fl-ismijiet **Pulizija vs Joseph Bartolo decizi fit-13 t'Ottubru 2011**[6] ir-rikorrent kien ukoll gie akkuzat u nstab hati li caqlaq u/jew zamm annimali minghajr il-permessi necessarji tas-Servizzi Veterinarji kif ukoll talli zamm jew qabel li jzomm xi annimali u gieghel lill-istess isofru ugiegh, tbatija jew dwejjaq minghajr bzonn – akkuzi ghalhekk simili tal-imputazzjonijiet li dwarhom illum ir-rikorrent qieghed iressaq l-ilmenti fil-proceduri odjerni. Isegwi lir-rikorrenti kellu ben sew gharfien tajjeb, car u komplet tal-ligijiet in kwistjoni u tal-konsegwenzi tal-ksur taghhom u dan **gia sa minn qabel** ma rega' tressaq il-Qorti bl-akkuzi mertu tal-proceduri in ezami. Dana kollu jkompli jdghajjef mhux bil ftit il-pretensjonijiet tieghu dwar ksur ta' drittijiet fundamentali.

Il-Qorti tinnota wkoll li r-rikorrent jiggranfa mad-divergenza fl-interpretazzjoni u fl-applikazzjoni tal-ligi li rrizultat bejn il-Qorti tal-Magistrati u l-Qorti tal-Appell Kriminali fir-rigward tal-piena applikabbli ghall-ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437. Pero' dan ma jistax hlief jitqies li kien sempliciment kaz bhal diversi ohrajn li jkollna f'dawn il-Qrati fejn Qorti superjuri tirrevoka konkluzjoni erronea ta' Qorti tal-prim istanza dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' artikolu partikolari tal-ligi. Certament li dan ma jwassalx, u Alla hares kien hekk, ghal nuqqas ta' certezza u prevedibilita' fil-ligi.

Barra minn hekk, l-argument l-iehor tar-rikorrent li huwa sofra ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu meta l-Qorti tal-Appell Kriminali ddikjarat li hi ma kinitx kompetenti li tidhol fil-kwistjoni tal-validita' o meno tal-ligi (b'referenza ghall-imputazzjoni bazata fuq l-artikolu 4 tal-AL 101 tal-2011) huwa bla bazi legali. Dan in kwantu huwa palezi li huma unikament l-Qrati ta' gurisdizzjoni civili li huma muniti bil-kompetenza li jindagaw jekk ligi hijiex valida jew le.

[6] Fol 33 et seq fl-inkartament tal-proceduri kiriminali annessi

Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet suesposti l-Qorti tirrespingi l-allegazzjonijiet tar-rikorrent dwar l-allegat nuqqas ta' certezza fil-ligi.

Allegat ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni

Ir-rikorrent jilmenta li meta l-Qorti tal-Appell Kriminali kkonkludiet li ma kienx hemm reat taht l-artikolu 35 tal-Kap 437 imma li kien hemm reat distint taht l-artikolu 57 tal-Att imsemmi huwa kien sorpriz u b'hekk sofra pregudizzju li wassal ghal ksur tad-dritt fundamentali tieghu ghal smiegh xieraq in kwantu ma kienx infurmat sew bl-akkuzi kontrih sabiex ikun jista' jwiegeb ghalihom u jiddefendi ruhu b'mod adegwat. Ikompli jghid li lanqas kien hemm appell mill-Avukat Generali – Qorti tal-Appell Kriminali tista' ssib htija ta' reat kompriz u nvolut imma mhux ta' reat differenti b'elementi kostituttivi differenti.

L-intimat jirribatti li mhuwhiex minnu li l-Qorti tal-Appell Kriminali ntroduciet reat gdid fis-sentenza taghha. Dik il-Qorti mkien ma qalet li l-ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 mhuwhiex reat *per se*, kif allegat mir-rikorrent, izda sempliciment qalet li l-piena applikabbli ghal dak ir-reat kienet a bazi tal-artikolu 57 tal-Att imsemmi u mhux a bazi tal-artikolu 35 (2) kif erroneament indikat mill-ewwel Qorti. Ir-reat baqa' dejjem l-istess u cioe' c-caqliq ta' annimali llegalment. Mela s-sorpriza li minnha jilmenta r-rikorrenti ma tezistix. L-intimat jargumenta wkoll li ma kien hemm ebda htiega ta' ebda appell specifiku mill-prosekuzzjoni ghax ir-rikorrent gia sa mill-bidu nett tal-proceduri kriminali kontrih kien konsapevoli tal-akkuzi kontrih u li minnhom ma nbidel xejn.

Ikkunsidrat:

L-artikolu 6 tal-Konvenzjoni jiggarantixxi li -

(1) Fid-deċiżjoni tad-drittijiet ċivili u tal-obbligi tiegħu jew ta' xi akkuża kriminali kontra tiegħu, kulħadd huwa ntitolat għal smigħ imparzjali u pubbliku fi żmien raġonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'liġi. Is-sentenza għandha tingħata pubblikament iżda l-istampa u l-pubbliku jista' jiġi eskluż mill-proċeduri kollha jew minn parti minnhom fl-interess tal-morali, tal-ordni pubbliku jew tas-sigurtà nazzjonali f'soċjetà demokratika, meta l-interessi tal-minuri jew il-protezzjoni tal-ħajja privata tal-partijiet hekk teħtieġ, jew safejn ikun rigorożament meħtieġ fil-fehma tal-qorti f'ċirkostanzi speċjali meta l-pubbliċità tista' tippreġudika l-interessi tal-ġustizzja.

(2) Kull min ikun akkużat b'reat kriminali għandu jiġi meqjus li jkun innoċenti sakemm ma jiġix pruvat ħati skont il-liġi.
(3) Kull min ikun akkużat b'reat kriminali għandu d-drittijiet minimi li ġejjin:
(a) li jkun infurmat minnufih, b'lingwa li jifhem u bid-dettal, dwar in-natura u r-raġuni tal-akkuża kontra tiegħu;
(b) li jkollu żmien u faċilitajiet xierqa għall-preparazzjoni tad-difiża tiegħu;
(ċ) li jiddefendi ruħu personalment jew permezz ta' assistenza legali magħżula minnu stess jew, jekk ma jkollux mezzi biżżejjed li jħallas l-assistenza legali, din għandha tingħata lilu b'xejn meta l-interessi tal-ġustizzja jeħtieġu hekk;
(d) li jeżamina jew li jara li jiġu eżaminati xhieda kontra tiegħu u li jottjeni l-attendenza u l-eżami ta' xhieda favur tiegħu taħt l-istess kundizzjonijiet bħax-xhieda kontra tiegħu;
(e) li jkollu assistenza b'xejn ta' interpretu jekk ma jkunx jifhem jew jitkellem il-lingwa użata fil-qorti.

L-awturi Harris, O'Boyle u Warbrick fil-ktieb taghhom **Law of the European Convention on Human Rights** jghidu hekk[7] -

"Article 6(3)(a) requires that a person charged with a criminal offence 'be informed promptly, in a language which he understands and in detail, of the nature and cause of the accusation against him.'……Article 6 (3) (a) is intended to give the accused person the information he needs to answer the accusation against him. For this reason, the information required by Article 6 (3) (a) is to be understood in the light of the accused's right to prepare his defence that is guaranteed in Article 6 (3) (b)."

Ghal darb ohra l-Qorti ssib li dan l-ilment huwa nfondat. Fl-istadji kollha tal-proceduri kriminali kontrih, kemm fl-ewwel kif ukoll fit-tieni istanza, ir-reat li bih gie akkuzat u nstab hati r-rikorrent kien u baqa' dejjem wiehed: ic-caqliq ta' annimali bi ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437. Mela ma jistax jilmenta li ma kienx avzat sew b'din l-imputazzjoni u ghalhekk l-allegazzjoni li huwa ma kienx f'qaghda li jiddefendi ruhu minn din l-akkuza hija altru milli fiergha. Ghal kull buon fini jigi osservat li fil-proceduri kriminali r-rikorrent ghazel li la jixhed u lanqas iressaq provi ghall-imputazzjonijiet kollha li tressqu kontrih; il-fatt li hu ghazel li jezercita' **dan id-dritt fundamentali tieghu** ma jxejjinx il-fatt li a tenur tal-istess artikolu 6 tal-Konvenzjoni huwa kellu xorta a dispozizzjoni tieghu kull opportunita' li jekk ried seta' jiddefendi ruhu bi provi opportuni.

[7] It-Tieni Edizzjoni, pagna 307

Issa l-fatt li l-Qorti tal-Appell Kriminali kkonkludiet li ghal dan il-ksur tal-artikolu 35 (1) (c) (iii) tal-Kap 437 il-piena applikabbli kienet dik a tenur tal-artikolu 57 tal-Att u mhux l-artikolu 35 (2) ma tikkostitwixxi ebda sorpriza inaspettata ghad-difiza tar-rikorrent. Id-dicitura tal-artikolu 57 hija pjuttost cara kif inghad aktar qabel f'din is-sentenza u allura huwa legalment mistenni li r-rikorrent jipprevedi u jkun jaf li jekk jinstab hati tal-akkuza a bazi tal-artikolu 35 (1) (c) (iii), fl-assenza tar-regoli a bazi tal-artikolu 35 (2), huwa kien ser jigi kkundannat il-piena preskritta a tenur tal-artikolu 57. B'zieda ma dan b'ebda mod ma gie lez id-dritt ta' smiegh xieraq tar-rikorrenti biss bil-fatt li l-artikolu 57 ma kienx imsemmi fl-imputazzjoni. L-imputazzjoni kontrih kienet cara fit-tismija tar-reati adebitati lilu, issegwi allura li b'hekk kien aktar minn prevedibbli ghar-rikorrenti illi htija kienet se twassal ghal applikabbilita' tal-pieni mahsuba.

Ghaldaqstant ma jirrizulta li hemm ebda ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni fil-konfront tar-rikorrent.

Ghal dawn il-motivi l-Qorti filwaqt li tilqa' l-eccezzjonijiet tal-intimat, tichad it-talbiet tar-rikorrent bl-ispejjez kontra tieghu.

Onor. Dr. Miriam Hayman LL.D.
Imhallef

Victor Deguara
Dep. Reg.